MAGYAR FÖLDRAJZI MÚZEUM

2030 Érd, Budai út 4.
06 (23) 363-036
info@foldrajzimuzeum.hu
www.foldrajzimuzeum.hu

Magyar Földrajzi Múzeum
2025. évi beszámolója



Összeállította: Fekete-Mácsai Anetta és a Magyar Földrajzi Múzeum munkatársai
Érd, 2026. február 11.

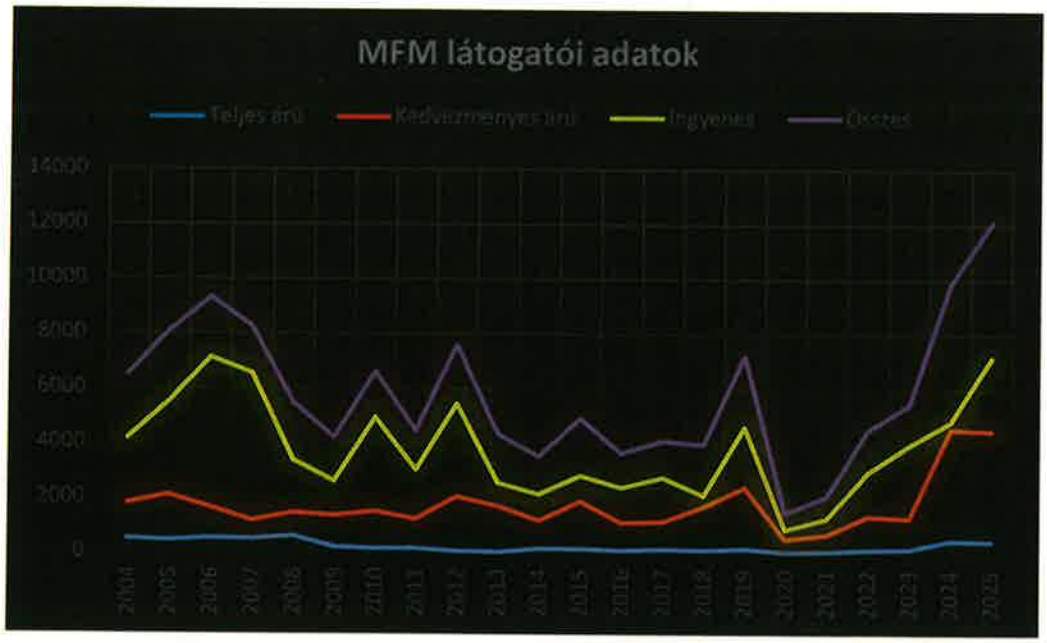
Tartalom:

1. Vezetői összefoglaló
2. Közönségkapcsolatok
3. Köznevelési hasznosítás
4. Hozzáférés biztosítása
5. Kiállítási tevékenység
6. Gyűjtemények gyarapítása és nyilvántartása, revízió
7. Műtárgyvédelem
8. Tudományos tevékenység

1. Vezetői összefoglaló

A Magyar Földrajzi Múzeum a 2025. évi munkatervében vállalt szakmai tevékenységét sikeresen elvégezte, bizonyos feladatok tekintetében túl is teljesítette azt. A múzeum **programkínálata** 2025. évben **tovább bővült** (lsd. Ingyenes családi hétvégék, *„Tárgyak, sorsok, történetek"* előadássorozat külső helyszíneken, beporzók napja, nyomozós túra Érd-Ófaluban stb.) és egyes események rekord látogatószámokat eredményeztek (lsd. Múzeumok Éjszakája, Kutatók Éjszakája).

A múzeum fókuszában 2025-ben a családok álltak. Ennek érdekében igyekeztünk a családos látogatók igényeit minél jobban, sokrétűbben kielégíteni, és számos területen fejlesztjük szolgáltatásunkat, igyekeztünk lehetőségeinkhez mérten családbaráttá válni. Ennek eredményeként 2025. évben elnyerte intézményünk a **Családbarát Múzeum** megtisztelő címet, melyet 3 évig viselhet.



Továbbra is folytatódik a múzeum látogatottságának növekedése. A látogatói összetételben az ingyenes látogatók száma növekedett leginkább, akik az ingyenes családi programokon tekintették meg a múzeumot. A teljes árú jegyet vásárlók köre továbbra is alacsony. Ennek érdekében 2026-ban célzott marketing tevékenység szükséges.

Tovább erősítettük **Közösségi Múzeum** funkciónkat, melynek keretében új szervezetekkel kötöttünk együttműködést (Szikra Egyesület, Harmónia Közhasznú Egyesület), vagy új közösségeket (helytörténeti fotóklub) vontunk be munkánkba. Egyre hatékonyabb, és sokrétűbb

együttműködésünk a **Magyar Földrajzi Múzeumért Alapítvánnyal.** Az alapítvány által az MMA-tól elnyert támogatásból valósíthattunk meg több programot.

Kiemelkedő eredmény, hogy intézményünk **2 kiadványt** is kiadhatott, melyek a múzeum gyűjteményi anyagára épülnek. Balpataki Katalin és Lehoczki Zsuzsanna: ***#hellóÉrd*** című képeslapos kötete 750 példányban jelent meg, melynek nyomtatását teljes egészében közösségi finanszírozásból valósítottuk meg. 2025. decemberében készül el Fekete-Mácsai Anetta: ***Indonézia járatlan útjain - Balázs Dénes 1964–65. évi indonéziai expedíciójának válogatott fotográfiái*** című kötete, mely a múzeumalapító 2700 indonéziai fotóiból tartalmaz válogatást több tanulmány kíséretében. Ennek megvalósítást NKA forrásokból sikerült biztosítani.

Megújult a múzeum logója, mely egy sokkal letisztultabb jelképe lesz az intézménynek a jövőben. Ennek cseréje, promóciója azonban még csak részlegesen történt meg, az igen szerény anyagi lehetőségek miatt.









Muzeológiai területen tovább folytatódott a gyűjteményi raktárak rendezése, újragondolása. A racionális helykihasználásnak köszönhetően sikerült a múzeumi adattár kialakítása. A múzeum gyűjteményi anyaga **31 364 darabbal gyarapodott 2025-ben**. A **leltározott** gyűjtemény mennyisége ehhez képest csupán **2 771 darab volt, ami az elmúlt évek átlagához képes kiemelkedően magas szám, azonban a teljes gyűjteményi anyag (teljes gyűjtemény 305.132 darab) nagyságához képest még mindig alacsony. Vagyis a jelenlegi létszám mellett, gyűjteményi növekedés nélkül 101 év alatt tudjuk a gyűjteményt feldolgozni. Továbbra is szükséges és indokolt a múzeum állományának bővítése minimum 1 főállású muzeológussal.**



A múzeumi gyűjtemény hozzáférése terén a digitálisan feldolgozott, valamilyen adathordozón offline elérhető műtárgyak száma növekedett kimagaslóan: **10 341 darab**/2025. év, mely az elmúlt évek átlagának sokszázszorosa.

2. Közönségkapcsolatok

Közművelődési rendezvények és a rendezvények résztvevőinek száma

2025. január 21. 18:00
Magyar Kultúra Napja program
Könyvbemutató
Dr. Vajda Tamás (SZTE Levéltár, igazgató): *A szegedi Alföldkutatás története - A Szegedi Alföldkutató Bizottság és az Alföldi Tudományos Intézet története (1928–1949)* című monográfia és
Veres Zsolt (geológus): *Geokéktúra - Az Országos Kéktúra földtudományi értékei* című kötet bemutatója
A köteteket bemutatja: Dr. Szilassi Péter, DSc.
egyetemi docens, Szegedi Tudományegyetem, Természet- és Környezetföldrajz Tanszék
Résztvevők száma: 24 fő

2025. február 22.
Részvétel az Idegenvezetők Világnapja Érden programban
Tárlatvezetés a Magyar Földrajzi Múzeum *Régészeti történetek Érdről – a 280 éve elsüllyedt „kincses" hajó nyomában* című időszaki kiállításában
Résztvevők száma: 16 fő

2025. március 9.
Beporzók napja
14:00 Bonton táncegyüttes bemutatója
Mézeskalács festés - Seregély Mirtill
Érdi Kertbarát Kör bemutatója és interaktív játszótere
Mézkóstolás és méhészeti bemutató helyi termelők jóvoltából
17:00 Kecskés Ferenc biológus: *A beporzók fontossága* című előadás
Résztvevők száma: 151 fő

2025. április 4.
Földrajz Éjszakája
18:00 A *Bauxit expedíció* című film vetítése – ezt követően beszélgetés az alkotókkal Stodulka Gábor rendezővel, Lerner János társrendezővel és Varga Livius (Quimby) főszereplővel
20:00 Kövesdi Róbert (Debreceni Egyetem): *Debrecen, Nagyvárad és Kassa Nemzetközi Repülőterek összehasonlítása a köztük lévő versenyt meghatározó tényezők szempontjából*
Raktártúrák
18:00 és 20:00 Szubjektív bemutató Balázs Dénes múzeumalapító hagyatékából – Fekete-Mácsai Anetta igazgató
18:00 és 20:00 Régi fotók egy múzeumi raktárban – Puskás Katalin restaurátor
A raktártúrákra előzetes jelentkezés szükséges a regisztracio@foldrajzimuzeum.hu címen
18:00-20:00 Családi kincskereső játék a *Magyar utazók, földrajzi felfedezők* kiállításban
Résztvevők száma: 45 fő

2025. április 22.
***Teszedd!* – szemétszedés a múzeumkertben és környékén**
Résztvevők száma: 6 fő

2025. április 26.
Zöldellő - Föld Napja rendezvény a családoknak
Programok:
Fenntarthatósági tippek, Fenntarthatósági kvízek
Érdköve bemutató, játszóház
Kézműves foglalkozás Korvin Tamás faesztergályossal
Unkafestés és zsázsaültetés Sipos Györggyel és Siposné Szigethy Annával
Nemezmadár készítés Bengi Zoltánnéval
Fűszersó készítés Polgár Ágnessel
Résztvevők száma: 101 fő

2025. június 21.
Múzeumok Éjszakája – A tűz éjszakája

Kerti programok 18:00-21:00
Gyürüs Tibor: Tűzgyújtó eszközök bemutatója
Rosta Helga: Tűzlámpás készítés
Az Iharos Népművészeti Egyesület jóvoltából:
Benkő Attila: Kovácsbemutató
Kodolányi Bori: Fazekas bemutató
Ament Éva: Gyertyamártás
Seregély Mirtill: Mézeskalács festés
Kocsiszín:
17:00 Érdi Kamarazenekar „Évadzáró hangversenye"
Műsor:
Mendelssohn: IX. Vonósszimfónia
Debussy: Két tánc hárfára és vonósokra
Közreműködik: Jenei Erzsébet hárfán
Debussy: Tarantella
Manuel de Falla: Tűztánc
Koncertmester: Czidorné Kerecsányi Erika
Művészeti vezető: Rédai Erzsébet
18:00 Olasz Etelka mesemondó: *Tűz voltam, tűz vagyok - a tűz emlékezete-mondák, dalok, hagyományok*
19:00 Dr. Róka András: *Izzó színpad* című előadása
19:45 Kertmozi - *Vadonvilág: gróf Széchenyi Zsigmond nyomában*
21:15 *Lobbanáspont - Lángoló Duett* – Tűzzsonglőr bemutató
22:00 Tango Harmony Budapest zenekar koncertje
Előadások emeleti előadóban:
19:00 Dr. Telbisz Tamás: *Forrongó Itália – gőz- és tűzhányók földjén*
19:40 Gálhidy László: *Erdőtüzek a nagyvilágban és azok hatása a környezetre*
20:20 Dr. Karátson Dávid: *Szantorini késő bronzkori, "minószi" kitörése: vulkanológia, geomorfológia, régészet*
21:00 Dr. Nagy Balázs: *Tűzbe jövünk: tűzföldi expedíciók a jég nyomában*
Egész este az állandó kiállításokban: *Tüzes kvíz*
Résztvevők száma: 739 fő

2025. szeptember 21.
Kulturális Örökség Napjai
14:00 *A Sárkány kincs nyomában* - Családi kincskereső városfelfedező játék Érd-Ófaluban – Találkozó: Érd, minaret
14:00-16:00 **Pap Gergely** (Hungari Dzsebedzsi Egyesület*): Hogyan lettem bektasi dervis* interaktív bemutató – Érd, minaret
16:00 *Az érdi bortörténelem nyomában Érd-Ófaluban* - kultúrtörténeti séta **Kanyó Zsolttal** – Találkozó: Szapáry-kastély támfala előtt
Résztvevők száma: 63 fő

2025. szeptember 27.
Kutatók éjszakája

18:00 Kiállításmegnyitó
Fejes nyomában: Anatólia 110 évvel később (Fejes'in İzinde: 110 Yıl Sonra Anadolu)
Kiállítás kurátora és fényképésze: **Ahmet Sait Yıldız**
Kiállítást megnyitja: **Dr. Fodor Gábor** (Tudományos munkatárs – Turkológiai kutatócsoport vezető, HUN-REN, Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Történettudományi Intézet)
18:30 Filmbemutató:
Kilikiya'ya Yolculuk (Journey to Cilicia) – Utazás Kilikiába
Rendező és producer: **Zehra Yığıt**
Balázs Dénes-díj átadása – Kitüntetett: Rizmayer Katalin
Katalin Cholnoky 420 oldalas, az 1896–98-as kínai útja során vezetett kéziratos naplójának 170 oldalának átiratát nézte át és 250 oldalának átiratát készítette el. Ezen kívül legépelte Cholnoky és menyasszonya, Petronella ezen időszakból fennmaradt levelezését, valamint a hét füzetből álló, elsősorban hazai útjait, kutatásait tartalmazó 250 oldalas letisztázott naplójegyzeteit. Végzett Cholnoky ötös számú terepnaplójának átírásával is, és most dolgozik a hatodikon. Ez eddig összesen közel másfél millió karakter, vagy ha jobban el szeretnénk képzelni, 550 sűrűn telegépelt oldal.

20:00 Előadás:
Dr. Sipos György (tanszékvezető egyetemi docens): *A Szegedi Tudományegyetem expedíciója Közép-Ázsia hegységeibe Prinz Gyula nyomdokain*
21:00 Tárlatvezetés:
Dr. Nagy Balázs (régész, Ferenczy Múzeumi Centrum): A kincses hajó nyomában - *Régészeti történetek Érdről* című időszaki kiállításban
21:00 *Betűkkel írt örökségünk - válogatás az MFM Könyvtárának állományából* - **Tüske Gyula** könyvtárossal
Résztvevők száma: 63 fő

Múzeumok Őszi Fesztiválja programjai:

2025. október 4.
Gesztenye kavalkád a múzeumkertben – minden, ami gesztenye - családi nap
Az Arany Süni Vándordíjat elnyert program idén is sok érdekességgel vár mindenkit!
14:00 Animilne papírszínház: Hogyan került a csillag az almába?
16:00 Olasz Etelka: *Gesztenye Péter* című előadása
Folyamatos programok:

Kézműves foglalkozások az Iharos Népművészeti Egyesület jóvoltából
A vadgesztenye gyógyító hatása Polgár Ágnes bemutatója
Gesztenyevadászat a múzeum kiállításaiban ajándékért
Gesztenyés ügyességi feladatok
Gesztenye figura szépségverseny – nevezni a helyszínen
Gesztenyés sütemények versenye – nevezni a helyszínen
Résztvevők száma: 287 fő

2025. október 21. 18:00
Balpataki Katalin és Lehoczki Zsuzsanna: *#hellóÉrd* című képeslapos kötetének bemutatója
Köszöntő: Fekete-Mácsai Anetta, igazgató
Kötetet bemutatják a szerzők: Balpataki Katalin és Lehoczki Zsuzsanna
Résztvevők száma: 60 fő

2025. október 28. 18:00
Előadás a Jókai 200 emlékév alkalmából
Lehoczki Zsuzsanna (helytörténész-muzeológus): *Papíron bejárt tájak – Jókai a Vaskaputól Érdig* című előadása
Résztvevők száma: 20 fő

2025. december 13. 14:00-17:00
Zöld karácsony kicsiknek és nagyoknak
Harthné Virág Kata karácsonyfadísz, Solymosi Józsefné angyalka készítés csuhéból
Az érdi Green Guerillas újrahasznosított tárgyakból készít a gyerekekkel madáretetőket, kerti/kültéri dekorációkat, madárbarát kellékeket.
Támogatók: Magyar Képzőművészeti Alap, Magyar Földrajzi Múzeumért Alapítvány, Green Guerillas
Résztvevők száma: 51 fő

Sárkány Ambrus elveszett kincse - Nyomozós túra Érd-Ófaluban
Bevezetése: 2025. szeptember

Időtartam: 1,5 óra
Táv: 2 km
Nehézségi szint: közepes



Klubok, szakkörök

A Magyar Földrajzi Múzeum programjai szervezése során nem csak egy-egy önálló esemény megrendezését tartja fontosnak, hanem közösségek, klubok szervezésével olyan megtartó közösségeket kíván létrehozni, melyek számára nem csak helyszín a múzeum épület, hanem egy emberileg is fontos közösségi tér lesz. Ennek keretében működtetjük az Érdi Csillagászati Klubot, az Asszonyműhely elnevezésű alkotói közösséget, és a havonta megtartott Kvízesteket.

Asszonyműhely:

2025. január 9. 16:30
Gyöngyös fejpánt készítése Nagy Gyöngyivel
Résztvevők száma: 13 fő

2025. február 6. 16:30
Liliom kitűző nemezből Szegedi Annával
Résztvevők száma: 14 fő

2025. március 6. 16:30
Tavaszi ajtódísz csuhémadárkával Solymosi Icával
Résztvevők száma: 8 fő

2025. április 3. 16:30
Tojásírás Bátori Erikával
Résztvevők száma: 7 fő

2025. május 8. 16:30
Szerelmi jóslás hólabdával Markó Julikával
Résztvevők száma: 6 fő

2025. szeptember 4. 16:30
Nyakba akasztható szemüvegtartó készítése Eperjesi Mónikával
Résztvevők száma: 7 fő

2025. október 2. 16:30
Alma pongyolában Kiss Zsuzsival
Résztvevők száma: 6 fő
2025. november 6. 16:30
Rozmaringos és körömvirágos gyógykrém Ratalits Judittal
Résztvevők száma: 7 fő

2025. december 4. (csütörtök) 16:30
Karácsonyfadísz csuhéból Markó Julikával
Résztvevők száma: 18 fő

Összes résztvevő: 86 fő

Kvízestek:
2025. január 7.
Téma: Dél-Amerika
Résztvevők száma: 24 fő

2025. február 4.
Európa
Résztvevők száma: 27 fő

2025. március 4.
"Föld körüli" - Ausztrália, sarkvidékek, tengerek, óceánok, szigetek
Résztvevők száma: 18 fő

2025. április 1.
Magyarország
Résztvevők száma: 18 fő

2025. május 7.
Hungarikumok
Résztvevők száma: 14 fő

2025. szeptember 2.
Európa kultúrkvíz - Olaszország
Résztvevők száma: 7 fő

2025. október 7.
Téma: Egyesült Királyság
Résztvevők száma: 8 fő

2025. november 4. (kedd) 17:00
Téma: Oroszország
Résztvevők száma: 7 fő

2025. december 2. (kedd) 17:00
Európa kultúrkvíz - Skandinávia
Résztvevők száma: 15 fő

Összes résztvevő: 138 fő

Érdi Csillagászati Klub:
2025. január 15.
Dr. Takács Gábor - egyetemi docens (Műszaki Egyetem): *A fény útja a világűrből a kijelzőre. Digitális képérzékelők a csillagászatban*
Résztvevők száma: 30 fő

2025. február 12.
Kollár József: *Kozmikus trilógia - 1. rész: Hőmérséklet*
Résztvevők száma: 25 fő

2025. március 12.
Homonnay Zoltán, egyetemi tanár, ELTE: *Túlélhetik-e a Mars-utazók a kozmikus sugárzásból eredő sugárdózist?*
Résztvevők száma: 32 fő

2025. április 16.
Leviczki Anita, geográfus: *Hogyan élnénk mint marslakók?*
Résztvevők száma: 37 fő

2025. május 14.
Távcsőmustra az Érdi Csillagászati Klub májusi találkozóján
Résztvevők száma: 22 fő

2025. szeptember 10.
Tarczay György, ELTE TTK Kémiai Intézet: *Kémia a csillagok között és csillagközi kémia a laborban*
Résztvevők száma: 23 fő

2025. október 8.
Érdi Csillagászati Klub
Résztvevők száma: 26 fő

2025. november 5. (szerda) 18:00
Sipos Kálmán: *Sic itur ad astra? Így jutunk el a csillagokig? A NASA mélyűri küldetései*
Résztvevők száma: 30 fő

2025. december 3. (szerda) 18:00
Emlékezés Bartha Lajos csillagászra
Résztvevők száma: 20 fő
Összes résztvevő: 245 fő

Helytörténeti fotóklub:

Az érdi fotóklub lelkes közösség, ahol a fotográfia iránt érdeklődők rendszeresen összegyűlnek közös képelemzésre. Kiemelten foglalkozunk Hancsovszky János és Polgár Dezső fotóival, alkalmanként akár 1000–1300 felvételt is átnézve és megpróbálva beazonosítani a rajtuk látható helyszíneket, személyeket és eseményeket. A klub tagjai elsősorban nyugdíjasok, akik tapasztalataikkal és helyismeretükkel sokat segítenek a képek feldolgozásában. A találkozók jó hangulatban, közös emlékezéssel és értékmentő munkával telnek.
Részvevők száma: 12-20 fő/alkalom

Ismeretterjesztő előadások és a résztvevők száma

Értékeink programsorozat:

2025. március 18. (kedd) 18:00
Takácsné Németh Gabriella (igazgató, Matrica Múzeum): *Régészeti emlékek Érden és környékén* című előadása
Résztvevők száma: 20 fő

2025. május 27. - Értékeink előadássorozat
Stencinger Norbert történelemtanár (Vörösmarty Mihály Gimnázium, Érd): *Érdiek a Nagy Háborúban*
Résztvevők száma: 22 fő

2025. december 16. (kedd) 18:00
Stencinger Norbert történelemtanár (Vörösmarty Mihály Gimnázium, Érd): *Nehéz napok – Mozaikok a település történetéből 1944 decemberétől 1945 decemberéig*
Az előadás röviden ismerteti, hogy milyen események zajlottak a harcok befejezése után a településen, miként indult meg az élet a harcok elvonulása után, hogyan telt el az első év háború nélkül.
Résztvevők száma: 21 fő

Világjáró esték:

2025. február 11.
Világjáró esték - Sütő László (docens, EKKE Földrajz és Környezettudományi Intézet): *Finn nemzeti parkok télen-nyáron* című előadása.
Csönd. Hideg. Tér. Hó. Kedvesség. Nyugalom.
A skandináv tájakról, társadalomról sokféle szóbeszéd kap szárnyra. Mindezt megtapasztalni életre szóló élmény. Útjaink során igyekeztünk a városok zajától távoli tájakra eljutni. Ez kocsi nélkül kedves találkozásokkal sikerült. Bepillantottunk néhány nemzeti parkba, ahol aranyások, ametiszt-gyűjtők, rénszarvas pásztorok, halászok éltek együtt a tájjal. Megidéztük milyen lehetett megpillantani a téli hótalpas túranap végén a menedéket adó kunyhót vagy várni nyáron a nap melegítő sugarait. Eközben csodálni a hószoborrá vált fenyőket, a tajgán elillanó havat, a szurdokok, vándorkövek monumentalitását, a harsogó vízeséseket, a felröppenő madarakat, a hóban küzdő rénszarvasokat, a télen befagyott, nyáron hullámzó tavak végtelen láncolatát.
Résztvevők száma: 30 fő

2025. március 11.
Kádár András (Jane Goodall Intézet, Intézet ügyvezetője): *Uganda földjén* című előadása
A Jane Goodall Intézetet Dr. Jane Goodall alapította 1977-ben. Magyarországon az intézet 2006 óta hazai, és afrikai projektekkel teszi jobbá a világot. Ezek közül az ugandai programjaikat ismerhetjük meg az előadás során, melyhez szorosan kapcsolódnak a csimpánzok, és a Hegyi gorillák, vagyis a legközelebbi rokonaink.
Résztvevők száma: 27 fő

2025. április 15.
Dr. Mari László: *Vietnám – A trópusi karsztoktól a Mekong-deltáig.*
Vietnám Délkelet-Ázsia egyik leggyorsabban fejlődő és változó országa. Az előadás során a Mekong deltavidékétől nyüzsgő nagyvárosokon és festői kisvárosokon keresztül jutunk el a Vörös-folyó alföldjéig, miközben látványos karsztvidékeket keresünk fel.
Résztvevők száma: 32 fő

2025. május 13.
Világjáró esték – Dr. Horváth Gergely – *A Cserhát, a Karancs és a Medves-vidék természeti értékei* című előadása
Sokan nem is sejtik, hogy hazánk milyen sok látványos és tudományos szempontból is értékes tájegységgel és azon belül hány szebbnél szebb földtani vagy felszínalaktani képződménnyel rendelkezik. Egy ilyen szép táj az Északi-középhegységnek az a része, amelyet a Börzsöny, a Mátra és az Ipoly völgye fog közre, és amelynek legnagyobb része Nógrád vármegye területére esik. Olyan változatos arculatú táj, amelyen lankás dombok, meredeken kiemelkedő kisebb hegyvonulatok vagy magányos hegyek, kiszélesedő és összeszűkülő völgyek és medencék, kúpszerűen magasodó vagy lapos vulkáni takarók és üledékes kőzetekből, főleg homokkőből felépülő, erősen felszabdalt hátságok váltakoznak, és ahol olyan földtudományi különlegességek találhatók, mint a megkövesedett ősállatlábnyomok Ipolytarnócon, vagy éppen a béri „andezitcsúszda". Nem véletlen, hogy Magyország első – szlovákiai magyar településekkel közösen alapított, tehát határon átnyúló – geoparkját, a Novohrad-Nógrád Geoparkot is itt alapították meg. A természet szépségei mellett felfedezésre várnak és a táj arculatához tartoznak a térség középkori várai, illetve várromjai, az itt élő palóc népesség építészeti emlékei és néprajzi kultúrájának bemutatóhelyei, vagy az egykor jelentős bányászati tevékenység emlékei is. Mindezekből kíván az előadás egy kis ízelítőt nyújtani az érdeklődők számára.
Résztvevők száma: 16 fő

2025. október. 14.
Egri Csaba – *Borneó a természet édenkertje - 3D vetítés*
Az Indonéz szigetvilágban elterülő Borneó Földünk harmadik legnagyobb szigete. Az egyenlítő mentén fekvő sziget számtalan érdekességet rejteget az ide utazóknak, mert találhatunk itt érintetlen dzsungeleket, hatalmas hegyeket, óriási barlangrendszereket, gyönyörű tengerpartokat, de ami talán a legkülönlegesebb az európai utazók számára az a hihetetlen változatos növény és állatvilág, amellyel itt folyamatosan találkozhatunk.
A közelmúltban majdnem 1 hónapot töltöttem Borneó Malájziai részén Sarawak és Sabah tartományban. Fő úticélom a Mulu Nemzeti Park meglátogatása volt, ahol a világörökség részét képező barlangok bejárására és dokumentálására tettem kísérletet. Az általam felkeresett több mint egy tucat látványos barlang megközelítéséhez viszont rengeteg időt töltöttem az érintetlen dzsungelben is, amely legalább annyi érdekességet tartogatott számomra, mint maguk a barlangok. Járhattam többszáz kilométer hosszú barlangban, hatalmas méretű termekben és folyosókban, kristálytiszta vizű patakos járatokban és képződményekkel teli barlangokban egyaránt. De az élettelen természeti értékek mellett sikerült megörökítenem a trópusi barlangokra jellemző nagyon gazdag élővilágot is.
A barlangok után Borneó északi részén Sabah tartományban folytattam utamat. Megmásztam Délkelet-Ázsia legmagasabb csúcsát a közel 4100 méter magas Kinabalu-hegyet, eljutottam Sepilok-ba többek között az orángután rehabilitációs központban, és tettem egy túrát a Kinabatangan-folyóhoz is, ahol a természetes élőhelyükön lehet megfigyelni az esőerdők jellegzetes növény és állatvilágát. Utam végét pedig egy trópusi korallzátonyon történő búvármerüléssel zártam.

Ezeket a helyszíneket és a kalandokat 3D fényképezőgépemmel végig dokumentáltam, így szinte élethűen tudom bemutatni a világ ezen részének általam megismert szépségeit. A térhatású képek segítségével a nézőket pedig a helyszínre repítem, így olyan érzése lehet az érdeklődőknek mintha maguk is ott lettek volna.
Ha érdekel Borneó Malájziai része és tervezed, hogy egyszer elutazz oda, gyere és nézd meg az előadást, ahol hasznos ötleteket és tippeket kaphatsz a rád váró körülményekről. Ha pedig nem tervezel oda utazni, de érdekel a világ egyik legváltozatosabb szigetének természeti látnivaló, akkor gyere és légy részese te is ennek az utazásnak. A lenyűgöző 3D vetítés segítségével olyan lesz, mint ha Te is ott lennél.
Résztvevők száma: 48 fő

2025. november 11.
Femal Yeti és Szabó Roland: Élet egy másik valóságban – Az Amazonas mindennapjai
Élet egy másik valóságban – Az Amazonas mindennapjai című előadásunkban elkalauzolunk benneteket a világ legnagyobb esőerdőjének szívébe. Mesélünk az ott élő emberek mindennapjairól, a dzsungeltúrák izgalmairól, a hihetetlen növény- és állatvilágról, valamint arról, milyen kihívásokkal kell szembenézniük a helyieknek. Szó lesz az Amazonas folyó mindent meghatározó szerepéről, az áradások és a víz közelségének áldásairól és nehézségeiről. Nem hallgatjuk el a problémákat sem: az erdőirtás, a környezetszennyezés és a modern világ terjedése komoly veszélyt jelent erre az egyedülálló ökoszisztémára. Előadásunkban személyes élményeken keresztül mutatjuk be, milyen az élet ebben a „másik valóságban.
Résztvevők száma: 51 fő

2025. december 9. (kedd) 18:00
Világjáró esték – Kércz Tibor természetfotós: *Sarkvidékek vonzásában* című előadása
Résztvevők száma: 41 fő

Összes résztvevő: 245 fő

Családi programok, szolgáltatások bővítése

A 2025. évben a múzeum célja volt a Családbarát Múzeumi díj elnyerése. Ennek érdekében igyekeztünk a családos látogatók igényeit minél jobban, sokrétűbben kielégíteni.
Ezen kívül számos területen fejlesztjük szolgáltatásunkat, melyek az alábbiak:

- Múzeumi családbarát stratégia elkészítése;
- Családi kérdőív az igények felmérésére április-július hónapban;
- Social media felületeinken a családoknak szóló posztok számát növeljük;
- Családi kincskereső játék az állandó kiállításokban – mely önállóan is játszható;
- Családi hétvégi programok szervezése havi rendszereséggel; (tárlatvezetések, kézműves foglalkozások, családi barangoló feladatlapok, filmvetítések)

Ezen törekvésünk eredményeként 2025. szeptember 29-én átvehettük a Családbarát Múzeum megtisztelő címet, melyet 3 évig viselhet az intézmény.



Családi felfedező játékok a Magyar Földrajzi Múzeumban egész évben előzetes regisztráció alapján:

Felfedezők a múzeumkertben
Korosztály: 8 éves kortól
Családi kincskeresés
Korosztály: 5 éves kortól
Családi szabadulószobák
3 nehézségi szint
Korosztály: 8, 10 és 12 éves kortól
A kincses hajó nyomában
Korosztály: 10 éves kortól
Születésnapi szabadulószoba
Terembérlés + Választott szabaduló szoba
Sárkány Ambrus elveszett kincse: Nyomozós túra Érd-Ófaluban

Ingyenes családi hétvégék programjai:

2025. március 1.
Családi programok az ingyenes hétvégéken a Magyar Földrajzi Múzeumban
A kincses hajó nyomában – családi játék a Régészeti történetek Érdről című kiállításhoz kapcsolódóan
Nagy Fafilm - filmvetítés

2025. április 5.
Családi programok az ingyenes hétvégéken a Magyar Földrajzi Múzeumban
Helytörténeti bolyongás – szabadulószoba a Helytörténeti Kiállításban

2025. május 3.
Családi programok az ingyenes hétvégéken a Magyar Földrajzi Múzeumban
Tájfutó verseny a múzeumkertben és környékén Hegedűs Ábellel

2025. június 7.
Családi programok az ingyenes hétvégéken a Magyar Földrajzi Múzeumban
Felfedezők a múzeumkertben - családi játék
Résztvevők száma összesen: 132 fő

Zöld Múzeum projekt elemei

A Zöld Múzeum projekt keretében számos kezdeményezés kapcsolódik 2025-höz. A projekt keretében belső környezetvédelmi vonatkozású képzést tartottunk a kollégáknak. Csatlakoztunk a Jane Goodall Magyarország által meghirdetett *Passzold vissza tesó!* kampányhoz, melynek keretében közösségi mobiltelefongyűjtés hirdettünk meg. A Zöld Múzeum projektünk már országosan is elismerést váltott ki. Ennek köszönhetően a Duna Múzeumban beszámolót tarthattunk a kezdeményezésről, illetve a Múzeumok Oktatási és Képzési Központja által kiadott *Zöld Múzeum – Fenntarthatóság a közgyűjteményekben* (szerkesztők: Bereczki Ibolya, Nagy Magdolna, Milbich Andrea) című kiadványban, mint jó példa szerepel intézményünk.
Számos programunk is kapcsolódott a projekthez:

- Egy belépő #ésegykönyv
- Beporzók napja,
- Föld Napja családi program,
- Csatlakozás a *Teszedd!* programhoz,
- Tisztább képet a természetről – Országos környezetvédelmi fotópályázat,
- Zöld karácsony program



Múzeumon kívül szervezett események:

Tüske Gyula: *„Tárgyak, sorsok, történetek"* előadás külsős helyszínen: 21 előadás, 6 helyszínen:
Az előadássorozat célja kettős. Egyrészt szeretnénk eljutni olyan emberekhez is, akiknek nincs lehetőségük arra, hogy személyesen ellátogassanak hozzánk a múzeumba, Érdre. Szeretnénk ezekkel az érdeklődőkkel is megismertetni azt, hogy mi történik a múzeum falain belül, min dolgozunk, és milyen értékeket is őrzünk. Másrészt szeretnénk elérni, hogy az előadások hatására felkeltsük az érdeklődést, és kedvet kapjanak a résztvevők ahhoz, hogy személyesen is felkeressék múzeumunkat, vegyenek részt programjainkon, figyeljék a munkánkat a jövőben.
Résztvevők száma 503 fő

Külsős helyszínen szervezett eseményeken való részvétel:

Kéthely, Preparátor találkozó 2025. július – kiállítási anyag bemutatása

Budaörsi Pedagógus Napok, 2025. november 3.

Budaörs Város Önkormányzata évek óta szervez egynapos szakmai továbbképzést a helyi pedagógusok számára. A Pedagógiai Nap célja, hogy lehetőséget teremtsen a pedagógusoknak a tapasztalatcserére, és szakértői előadásokon keresztül segítse őket a legfrissebb oktatási ismeretek megszerzésében.
A múzeumot Jávor Gellért képviselte *Múzeumpedagógia: a játszva tanulás módszere* című előadásával

Földtudományos forgatag MTTM-ben 2025. november 8-9.

Hozzáférhető Múzeumok - Országos figyelemfelhívó program az Auchan áruházakban

December 3-án, a Fogyatékossággal Élő Emberek Világnapján országos, személyes jelenlétű figyelemfelhívó esemény valósult meg az Auchan áruházakban. A program során a múzeumok és civil szervezetek mutatták be inkluzív eszköztárukat, jó gyakorlataikat és történeteiket, amelyek révén a kulturális tartalmak minden látogató számára elérhetővé válhatnak. A Magyar Földrajzi Múzeum a törökbálinti Auchan áruházban vehetett részt a programon.

Ismeretterjesztő kiadványok száma, példányszáma és a hasznosított példányok száma

1.) **Balpataki Katalin – Lehoczki Zsuzsanna: *#helloÉRD – Képeslap válogatás Érd múltjából***

Érd városáról az elmúlt 120 évben mintegy 400 darab képeslap jelent meg. A kötet ezekből válogatva, 180 darab érdi képeslapon keresztül mutatja be Érd történelmi múltját, épített történelmi emlékeit, középületeit, a helyiek és az Érdre látogatók sokszor személyes hangvételű üzeneteit.
A kötet nyomdai paraméterei:
Példányszám: 750 db
Méret: 235x235 mm
Terjedelem: 280+4 oldal
Belív: 280 oldal 4+4 szín, ofszet papír 90 gr.
Borító: 4 oldal 4+4 szín 300 gr. matt műnyomó – külső oldalon fóliázva
Kötészet: Cérnafűzött, gerincragasztott
A kötet grafikai szerkesztése megtörtént 2024-ben, nyomtatása költségvetési korlátozás miatt nem történt meg.

Bemutató dátuma: 2025. október 21. (kedd) 18:00
A megvalósítás csak közösségi összefogással volt lehetséges, mivel a nyomtatásra nem állt rendelkezésre költségvetési keret. **Ennek eredményeként 1.300.000 Ft támogatást tudtunk összegyűjteni vállalkozóktól, magánemberektől.**

Támogatók listája:
Kovács Sándor
Szűcs Gábor
Pataki Cukrászda
SziaÉrd! – Balla Imre
Érdi Ingatlan – Verő Ákos
Érdi Barack – Glavati Zsuzsanna és Varró Gábor
Bilig Autóiskola – Bilig Norbert
Giaform
Bakó Norbert - Otthon Plusz
Bolla Éva
Csikesz Ferenc
Karóczkai Istvánné
Makrai István Gábor
Pásztóy Gábor és neje
Puskás Katalin
Tetlák Örs
Török László

Képeslapokat adták:
Baumgartner Katalin
Daróczi Lajosné -
Kuhár család
Schermann Ákos
Tarnay Tünde
Sárosi Imréné
Ábel András
Kovács Istvánné
Balla Imre

2.) MFM Fotográfia 1. Indonézia járatlan útjain - Balázs Dénes 1964–65. évi indonéziai expedíciójának válogatott fotográfiái

A Magyar Földrajzi Múzeum alapítója Dr. Balázs Dénes geográfus születésének 100. évfordulója tiszteletére egy fotókönyv sorozatot kíván elindítani. Ennek keretében a múzeumalapító 14 legjelentősebb expedíciójának fotóanyagából készült válogatásokat szeretnénk bemutatni külön-külön kötetekben. A 60.000 tételt számláló gyűjteményi anyag kiadását megelőzi a gyűjteményi anyag leltározása, digitalizálása, válogatása, melyet jelenleg még csak az indonéziai anyag esetében végeztünk el, a gyűjteményi anyag nagy mennyisége miatt. Az indonéziai utazás Balázs Dénes harmadik nagyobb expedíciója. Azonban választásunk azért esett ennek a gyűjteményi anyagnak a bemutatására, mert erről készült elsőként részletes – könyv formátumú – útibeszámoló, illetve az utazás során íródott útinaplók is a múzeum tulajdonában vannak. A jövőben azonban nem csak a múzeumalapító Balázs Dénes fotográfiai anyagát kívánjuk ilyen módon megismertetni a nagyközönséggel. Múzeumunk gyűjteményi anyagának egyik fő erőssége a Történeti Fotógyűjteménye, mely a – 230.000 darabos – teljes műtárgyállomány mintegy 60%-át teszi ki. Ebben a gyűjteményi anyagban olyan jeles személyiségek anyagait őrizzük, mint Cholnoky Jenő, Germanus Gyula, Ligeti Lajos, Sáska László, Bartha Gyula, Sulkowsky Zoltán, Tulogdi János.

Kötet adatai:
Példányszám: 500 db
Méret: 210x150 mm
Terjedelem: 142+4 oldal
Belív: 80 oldal 4+4 szín, ofszet papír 90 gr.
Borító: 4 oldal 4+4 szín 300 gr. matt műnyomó – külső oldalon fóliázva
Kötészet: Cérnafűzött, gerincragasztott

Megvalósítás költsége **teljes mértékben NKA pályázati forrásból** valósulhatott meg.
Bemutató tervezett dátuma: 2026. március 12.

Közművelődési rendezvények és a rendezvények résztvevőinek száma	**Magyar Kultúra Napja – 24 fő** **Beporzók napja: 151 fő** **Földrajz Éjszakája – 45 fő** **Zöldellő – 101 fő** **Múzeumok Éjszakája 739 fő** **Kulturális Örökség Napjai – 63 fő** **Kutatók Éjszakája – 63 fő** **Gesztenyekavalkád– 287 fő** **Balpataki Katalin és Lehoczki Zsuzsanna: *#hellóÉrd* című kötet bemutatója – 60 fő** **Előadás a Jókai 200 emlékév alkalmából - 20 fő** **Zöld karácsony – 51 fő**

	Kvíz estek– 138 fő **Asszonyműhely 86 fő** **Ingyenes hétvégék családi rendezvényei: 132 fő**
Ismeretterjesztő előadások és a résztvevők száma	**Világjáró esték előadások - 245 fő** **Érdi Csillagászati Klub előadások: 245 fő** **Értékeink sorozat előadások: 63 fő** **Tárgyak, sorsok, történetek előadás külsős helyszínen:21 előadás, 6 helyszínen: 503 fő**
Ismeretterjesztő kiadványok száma, példányszáma és a hasznosított példányok száma	**2 kiadvány** **1250** **248**
Önkéntesek és az általuk ledolgozott munkaórák száma	**5 fő, 128 óra**

3. Köznevelési hasznosítás

A gyűjteményre és a kiállításokra alapozott múzeumpedagógiai foglalkozások és a foglalkozások résztvevőinek száma, a honlapon elérhető múzeumpedagógiai foglalkozások száma

Múzeumpedagógiai foglalkozások az állandó kiállításokhoz kapcsolódóan

Foglalkozások óvodásoknak:

Utazás a Föld körül
A foglalkozáson a gyerekek a *Magyar utazók, földrajzi felfedezők* kiállításban tehetnek Föld körüli utazást Vándor Nándor segítségével. A kontinenseken végig járva megismerhetik a békepipát, inuksukot építhetnek, kongói utánzójátékot játszhatnak, pontozással kengurut rajzolhatnak.

Madarat tolláról...
Az *Érd elszórt természeti értékei* című kiállítás diorámái segítségével az óvodások sok ismeretet szerezhetnek a madarakról. Játékos formában megismerhetik a különféle madártojásokat, madárfészkeket, hallhatnak a madárvonulásról és a madáretetés fontosságáról, és sok Érd környéki madárfaj is bemutatásra kerül.

Keressük meg Brumit!
Kerettörténet: A kis ősemberlány nem találja legjobb barátját Brumit, a barlangi medve kölyköt. A keresés során a gyerekek megismerhetik a jégkorszakban a környéken élő ősállatokat (mamut, barlangi medve, barlangi oroszlán) és az itt élő ősemberek mindennapjait játékos feladatokon keresztül. És végül Brumi is megkerül...

Foglalkozások általános és középiskolai csoportoknak:

A kincses hajó rejtélye
Téma/kiállítás: Régészeti történetek Érdről
Korosztály: 3-10. évfolyam
Szükséges idő: kb. 30 perc (egyszerre csak kb. 15 diák tud játszani)
Rövid leírás: A diákok egy régészeti csapatot alkotnak, feladatuk, hogy a kiállítás leletanyagának és a tablók segítségével megoldják a 280 éve elsüllyedt „kincses" hajó rejtélyét. Mivel a feltárás helyszíne a Duna medre és a vízszint folyamatosan emelkedik, a csapatnak nagyon jól össze kell dolgoznia és sietniük is kell, mielőtt a víz mindent elborít. A játékos foglalkozás nemcsak az érdi diákoknak lehet érdekes, hanem minden régészet és történelem iránt érdeklődő látogatónk számára.

A kincses hajó rejtélye
Téma/kiállítás: Régészeti történetek Érdről
Korosztály: 10-15 éves kor között
Szükséges idő: kb. 30 perc
Rövid leírás: A résztvevők egy régészeti csapatot alkotnak, feladatuk, hogy a kiállítás leletanyagának és a tablók segítségével megoldják a 280 éve elsüllyedt „kincses" hajó rejtélyét.

A játékos foglalkozás nemcsak az érdiek számára lehet érdekes, hanem minden régészet és történelem iránt érdeklődő látogatónk számára.

Szabadulószoba: Nyomozás a kertben
Téma/kiállítás: Múzeumkert és Magyar utazók, földrajzi felfedezők
Korosztály: 3-8. évfolyam/8 év felett
Szükséges idő: kb. 60 perc
Rövid leírás: A gyerekeknek a múzeumkertben a szobrok és egy szöveg alapján kell megoldaniuk egy feladatlapot, így játékosan megismerik a legfontosabb magyar földrajzi utazókat, hol jártak, kutattak. Sietniük kell, mert 60 percük van arra, hogy megtalálják a nyomokat, s kiszabadítsák Gömbit, ezzel elkerüljék a végzetes találkozást Kegyetlen Kasztorral, a múzeum könyörtelen kaszásával.

Szabadulószoba: Titkosírások
Téma/kiállítás: Magyar utazók, földrajzi felfedezők
Korosztály: 3-8. évfolyam
Szükséges idő: kb. 60 perc
Rövid leírás: A gyerekeknek fotók alapján kell megtalálniuk a tárgyakat a kiállításon, eközben pedig több, különböző titkosírást kell megfejteniük ahhoz, hogy időben kiszabadítsák Nándit és Gömbit a ládából, különben Bűbájos Beatrix, a múzeum baljós boszorkánya őket is elvarázsolja. A játék során a gyerekek csapatokban dolgoznak, hatékonyan együtt kell működniük, mert nemcsak az idővel, hanem a többi csapattal is versengenek.

Szabadulószoba: Rejtélyes tárgyak
Téma/kiállítás: Magyar utazók, földrajzi felfedezők
Korosztály: 5-12. évfolyam
Szükséges idő: kb. 60 perc
Rövid leírás: A foglalkozáson a diákok sokféle múzeumi tárgyat fedeznek fel, valamint megismerkednek a legfontosabb magyar földrajzi felfedezők, utazók életével, tetteivel. A tanulóknak különböző feladatokon keresztül kell megmenteniük Nándit és Gömbit, és „kiszabadulniuk" a kiállításból, különben Megszállott Magnus, a múzeum mérges múmiája elkapja őket is. A játék időre megy, a csapatok egymással versengenek, hogy ki tud előbb „kiszabadulni". Fontos készségek: együttműködés, kreativitás, szövegértés.
Angol nyelven is választható! It is also available in English!

Szabadulószoba: Mentőakció
Téma/kiállítás: Magyar utazók, földrajzi felfedezők
Korosztály: 7-12. évfolyam
Szükséges idő: kb. 90 perc
Rövid leírás: A játékos foglalkozáson a diákoknak különböző feladványokat kell megoldaniuk ahhoz, hogy „kiszabadulhassanak" a kiállításból és megmenthessék Nándit és Gömbit Vérszomjas Vladimirtól, a múzeum véres vámpírjától. Totó, keresztrejtvény, szókereső, anagramma, titkosírás megfejtése, mindezt csapatokban, miközben megismerkednek a legfontosabb magyar földrajzi felfedezők, utazók életével, tetteivel.

Szabadulószoba: Menekülés a kiállításból
Téma/kiállítás: 3276 expedíciós nap kiállítás
Korosztály: 5-12. évfolyam
Szükséges idő: kb. 60 perc

Rövid leírás: A résztvevők Balázs Dénes nyomán járják be a Földet, megismerkednek a karsztok, sivatagok, őserdők, a jég és a tűzhányók világával. Kutakodás, keresgélés, kérdések és feladványok megoldása által tudják megszerezni a kódokat, melyekkel kiszabadíthatják Nándit és Gömbit, és kimenekülhetnek a kiállításból mielőtt Szemtelen Szelim, a múzeum szörnyű szelleme elkapná őket.

Szabadulószoba: A Balázs Dénes küldetés
Téma/kiállítás: 3276 expedíciós nap kiállítás
Korosztály: 5-12. évfolyam
Szükséges idő: kb. 60 perc
Rövid leírás: A diákoknak Balázs Dénes nyomán és útmutatásával kell bejárniuk a kiállítást. Cél, hogy megszerezzék az 5 db jelvényt és a kiállításon elrejtett 5 db tárgyat. Ha ezek megvannak, akkor tudják kiszabadítani Gömbit a fogságból, ahova Szemtelen Szelim, a múzeum szörnyű szelleme zárta. A játékos időtöltés során hasznos ismereteket szerezhetnek a karsztok, sivatagok, őserdők, a jég és a vulkánok világáról.

Szabadulószoba: Helytörténeti bolyongás
Téma/kiállítás: Helytörténeti kiállítás
Korosztály: 3-8. évfolyam
Szükséges idő: kb. 60 perc
Rövid leírás: A résztvevők Érd helytörténetét ismerhetik meg elsősorban a kiállított tárgyakon keresztül egy szabadulószobás játékkal. Ezúttal tényleg be vagyunk zárva, ráadásul sötét is van! Ki kell szabadulnunk, s Gömbit is ki kell szabadítanunk, különben Csintalan Csongi, a múzeum csalafinta csontváza visszatér és lesz ne mulass! Meg kell találnunk a kulcsot, de előtte még számtalan feladatot kell megoldanunk.

Kalandos kontinens kvíz
Téma/kiállítás: Kontinensek földrajza
Korosztály: 7-12. évfolyam
Szükséges idő: kb. 90-120 perc
Rövid leírás: Az osztály tagjai több csoportban mérhetik össze tudásukat egy-egy kontinens földrajzának a témakörében. Kérdések vannak a „legekről", zászlókról, országokról-fővárosokról, van természetföldrajzi fejtörő, keresztrejtvény a földrész felfedezőiről, valamint van még egy meglepetés feladat is. A kb. 2 órás kvíz során a diákok észrevétlenül, remek hangulatban rengeteget tanulhatnak az egyes kontinensekről, kiváló lehetőség az iskolában tanultak összegzésére vagy kiegészítésére.
Választható témakörök: Föld körüli, Afrika, Ázsia, Észak-Amerika, Dél-Amerika, Európa, Magyarország, Hungarikumok.

Védjük meg a Földet! Éljünk fenntarthatóan!
Téma/kiállítás: Környezetvédelem, fenntarthatóság
Korosztály: 3-12. évfolyam
Szükséges idő: amennyit szeretnének
Rövid leírás: Ezen a foglalkozáson a diákok a környezetvédelemmel és a fenntarthatósággal ismerkedhetnek meg az életkoruknak megfelelően játékosabb vagy komolyabb módon egy szakképzett pedagógus segítségével. Előzetes megbeszélés szerint tudjuk összeállítani a témákat a következők közül: Boldog Bolygó Mutató; Fenntartható fejlődési célok; A túlfogyasztás napja és a tudatos vásárló 12 pontja; Halászjáték; Fenntarthatósági tippek, valamint totók, kvízek, szituációs játékok. Bármelyiket is választják, biztos, hogy a diákok a

foglalkozás végére érzékenyebbek lesznek a Földünk védelme és a fenntartható életmódot illetően.

A magyar földrajzi felfedezők élete és utazásai
Téma/kiállítás: Magyar utazók, földrajzi felfedezők
Korosztály: 7-12. évfolyam
Szükséges idő: kb. 90 perc
Rövid leírás: A foglalkozáson a diákok csoportokban, feladatlap segítségével saját maguk fedezik fel a teljes kiállítást, megismerkednek mintegy 40 magyar földrajzi felfedező, utazó életével és tetteivel. A foglalkozás végén egy online kvízzel foglaljuk össze a tanultakat.

A magyar földrajzi felfedezők tárgyai
Téma/kiállítás: Magyar utazók, földrajzi felfedezők
Korosztály: 7-12. évfolyam
Szükséges idő: kb. 90 perc
Rövid leírás: A foglalkozáson a diákok csoportokban, feladatlap segítségével saját maguk fedezik fel a kiállítás szinte összes múzeumi tárgyát, megismerkednek távoli népek hangszereivel, viseleteivel, fegyvereivel és a kontinensek állataival. A foglalkozás végén egy online kvízzel foglaljuk össze a tanultakat.

Legyél Te is tárlatvezető!
Téma/kiállítás: Magyar utazók, földrajzi felfedezők
Korosztály: 5-12. évfolyam
Szükséges idő: kb. 60-90 perc (létszámtól függően)
Rövid leírás: A diákok egyénileg vagy párokba rendeződve megkapják egy-egy földrajzi felfedezőnek a nevét. Erről a személyről a kiállítás anyaga alapján készítenek egy névjegyet, majd az osztály rendhagyó tárlatvezetésen vesz részt, hiszen ők maguk lesznek a tárlatvezetők. Nagyon hasznos, ha a diákok szóbeli kifejezőkészségét, illetve az egymásra való odafigyelés képességét szeretnénk fejleszteni. A foglalkozás végén egy online kvízzel foglaljuk össze a tanultakat. Fontos készségek: szövegértés, kommunikáció.

Kincskereső KisGömbi
Téma/kiállítás: Magyar utazók, földrajzi felfedezők
Korosztály: 1-2. évfolyam
Szükséges idő: kb. 60 perc
Rövid leírás: A játékos foglalkozáson a gyerekeknek kisebb csapatokban fotók alapján kell megtalálniuk a tárgyakat a kiállításon. Keresünk állatokat, hangszereket, ruhadarabokat, szobrokat, fegyvereket és még sok egyéb érdekes tárgyat, melyek mind a híres magyar utazók, földrajzi felfedezőkhöz kapcsolódnak. Egy-egy tárgy megtalálásakor rövid mesét, tájékoztatót is hallhatnak a gyerekek, így a tárgyakon keresztül ismerhetik meg a kiállítást.

Kincsek a múzeumban
Téma/kiállítás: Magyar utazók, földrajzi felfedezők
Korosztály: 1-12. évfolyam
Szükséges idő: kb. 90 perc
Rövid leírás: A diákok csapatokat vagy párokat alkotnak. Először a múzeumpedagógiai teremben feladatok segítségével megismerjük a kiállítás tárgyait, majd lemegyünk a kiállítótérbe, s a tanulóknak fotók alapján kell megkeresniük az adott tárgyakat. A foglalkozás végén néhány tárgyat kézbe is lehet venni, végül egy online kvízzel foglaljuk össze a tanultakat. A tárgykeresős játék versenyre is mehet.

Utazás a Föld körül
Téma/kiállítás: Kontinensek földrajza, Magyar utazók, földrajzi felfedezők kiállítás
Korosztály: 1-4. évfolyam
Szükséges idő: kb. 90 perc
Rövid leírás: A foglalkozáson a gyerekek egy Föld körüli utazást tehetnek Vándor Nándor és Gömbi társaságában. Képzeletbeli utazásunkra a Földrajzi Múzeumból indulunk és érintjük Afrikát, Ázsiát, Amerikát, Európát, miközben játékok segítségével teszünk szert új ismeretekre, valamint múzeumi tárgyakat is kézbe vehetünk. A foglalkozás végén a Magyar utazók, földrajzi felfedezők kiállítás tárgyain keresztül összegezzük a tanultakat.

45 perc alatt a Föld körül
Téma/kiállítás: Kontinensek földrajza, térképészet, Magyar utazók, földrajzi felfedezők kiállítás
Korosztály: 7-12. évfolyam
Szükséges idő: kb. 60 perc
Rövid leírás: A diákok egy nagyon érdekes, képzeletbeli, tengeri hajókiránduláson vesznek részt, mely során az egész Földet bejárják, és sok kalandon keresztül körbe utazzák a Földet. A foglalkozás elsősorban az atlaszhasználatot és a térképi tájékozódást fejleszti, különösen ajánlott mind a földrajzzal épp ismerkedő, mind az érettségire készülő diákok számára. Fontos készségek: szövegértés, térképi tájékozódás.
A foglalkozás után megtekintjük a *Magyar utazók, földrajzi felfedezők* kiállítást is.

A múzeumalapító és geográfus: Balázs Dénes nyomán a Föld körül
Téma/kiállítás: 3276 expedíciós nap kiállítás
Korosztály: 7-10. évfolyam
Szükséges idő: amennyit szeretnének
Rövid leírás: A kiállítás öt nagy témát érint: Karsztok, Sivatagok, Őserdők, Jég, Vulkánok. A diákok egy vagy több, az Ön által választott témában mélyedhetnek el, ppt-s vetítés, oktatóvideók, játékos feladatok, s természetesen tanári magyarázat segítségével. Mind az öt résztémához egy-egy kb. 60 perces foglalkozás tartozik, mely után magát a kiállítást is megtekintjük. Kérjük, a jelentkezési lap kitöltésekor írja meg azt is, hogy mely téma(ka)t választotta!

Magyarország természetföldrajza – ami a tanórán kimaradt
Téma/kiállítás: Magyarország természetföldrajza, A Kárpát-medence tudományos feltárói kiállítás
Korosztály: 7-10. évfolyam
Szükséges idő: amennyit szeretnének
Rövid leírás: Ez a foglalkozás szorosabban kapcsolódik az iskolai tananyaghoz, de azon kívül is érint olyan témákat, amelyekre a tanórán nincs elegendő idő. Minden itt felsorolt résztémához tartozik egy elméleti rész, majd utána egy játékos feladat, melyet a diákok csapatokban oldanak meg. Egy-egy ilyen egység kb. 30 percet vesz igénybe. A foglalkozást Ön állíthatja össze! Kérjük, a jelentkezési lap kitöltésekor írja meg azt is, hogy mely résztémákat választotta!
Témák: „Legek"; Éghajlat; Vízrajz; Természeti erőforrások; Természetföldrajzi fejtörő; Utazás a térképen.
A foglalkozás után megtekintjük *A Kárpát-medence tudományos feltárói* kiállítást is.

Magyarország társadalomföldrajza – ami a tanórán kimaradt
Téma/kiállítás: Magyarország társadalomföldrajza, A Kárpát-medence tudományos feltárói kiállítás

Korosztály: 7-10. évfolyam
Szükséges idő: amennyit szeretnének
Rövid leírás: Ez a foglalkozás szorosabban kapcsolódik az iskolai tananyaghoz, de azon kívül is érint olyan témákat, amelyekre a tanórán nincs elegendő idő. Minden itt felsorolt résztémához tartozik egy elméleti rész, melyet a diákokkal interaktívan, játékosan oldunk meg. Egy-egy ilyen egység kb. 30 percet vesz igénybe. A foglalkozást Ön állíthatja össze! Kérjük, a jelentkezési lap kitöltésekor írja meg azt is, hogy mely résztémákat választotta!
Témák: Hazánk népessége; Népességmozgások hazánkban; Települések Magyarországon; Budapest földrajza; Társadalomföldrajzi fejtörő; Utazás a térképen.
A foglalkozás után megtekintjük *A Kárpát-medence tudományos feltárói* kiállítást is.

Magyarország gazdaságföldrajza – ami a tanórán kimaradt
Téma/kiállítás: Magyarország gazdaságföldrajza, A Kárpát-medence tudományos feltárói kiállítás
Korosztály: 7-10. évfolyam
Szükséges idő: amennyit szeretnének
Rövid leírás: Ez a foglalkozás szorosabban kapcsolódik az iskolai tananyaghoz, de azon kívül is érint olyan témákat, amelyekre a tanórán nincs elegendő idő. Minden itt felsorolt résztémához tartozik egy elméleti rész, melyet a diákokkal interaktívan, játékosan oldunk meg. Egy-egy ilyen egység kb. 30 percet vesz igénybe. A foglalkozást Ön állíthatja össze! Kérjük, a jelentkezési lap kitöltésekor írja meg azt is, hogy mely résztémákat választotta!
Témák: Idegenforgalom; Élelmiszer-gazdaság; Energiagazdaság (megújuló és nem megújuló erőforrások); Infrastruktúra.
A foglalkozás után megtekintjük *A Kárpát-medence tudományos feltárói* kiállítást is.

Európa – ami a tanórán kimaradt
Téma/kiállítás: Kontinensek földrajza, Európa földrajza, Magyar utazók, földrajzi felfedezők kiállítás
Korosztály: 7-8. évfolyam
Szükséges idő: amennyit szeretnének
Rövid leírás: Ez a foglalkozás szorosabban kapcsolódik az iskolai Európa-tananyaghoz, de azon kívül is érint olyan témákat, amelyekre a tanórán nincs elegendő idő. Minden itt felsorolt résztémához tartozik egy rövid elméleti rész, majd utána egy játék, melyet a diákok csapatokban oldanak meg. Egy-egy ilyen egység kb. 15 percet vesz igénybe. A foglalkozást Ön állíthatja össze! Kérjük, a jelentkezési lap kitöltésekor írja meg azt is, hogy mely résztémákat választotta!
Témák: „Legek"; Földtörténet; Tájak, vízrajz; Társadalomföldrajz; Zászlók; Ország-főváros; Természetföldrajzi fejtörő; Utazás a térképen.
A foglalkozás után megtekintjük a *Magyar utazók, földrajzi felfedezők* kiállítást is.

Afrika – ami a tanórán kimaradt
Téma/kiállítás: Kontinensek földrajza, Afrika földrajza, Magyar utazók, földrajzi felfedezők kiállítás
Korosztály: 7-8. évfolyam
Szükséges idő: amennyit szeretnének
Rövid leírás: Ez a foglalkozás szorosabban kapcsolódik az iskolai Afrika-tananyaghoz, de azon kívül is érint olyan témákat, amelyekre a tanórán nincs elegendő idő. Minden itt felsorolt résztémához tartozik egy rövid elméleti rész, majd utána egy játék, melyet a diákok csapatokban oldanak meg. Egy-egy ilyen egység kb. 15 percet vesz igénybe. A foglalkozást Ön állíthatja össze! Kérjük, a jelentkezési lap kitöltésekor írja meg azt is, hogy mely résztémákat választotta!

Témák: „Legek"; Földtörténet; Éghajlatok; Tájak, vízrajz; Mezőgazdaság; Népesség és problémák; Zászlók; Ország-főváros; Természetföldrajzi fejtörő; Utazás a térképen.
A foglalkozás után megtekintjük a *Magyar utazók, földrajzi felfedezők* kiállítást is.

Ázsia – ami a tanórán kimaradt
Téma/kiállítás: Kontinensek földrajza, Ázsia földrajza, Magyar utazók, földrajzi felfedezők kiállítás
Korosztály: 7-8. évfolyam
Szükséges idő: amennyit szeretnének
Rövid leírás: Ez a foglalkozás szorosabban kapcsolódik az iskolai Ázsia-tananyaghoz, de azon kívül is érint olyan témákat, amelyekre a tanórán nincs elegendő idő. Minden itt felsorolt résztémához tartozik egy rövid elméleti rész, majd utána egy játék, melyet a diákok csapatokban oldanak meg. Egy-egy ilyen egység kb. 15 percet vesz igénybe. A foglalkozást Ön állíthatja össze! Kérjük, a jelentkezési lap kitöltésekor írja meg azt is, hogy mely résztémákat választotta!
Témák: „Legek"; Földtörténet; Éghajlatok; Vízrajz; Társadalomföldrajz; Zászlók; Ország-főváros; Természetföldrajzi fejtörő; Utazás a térképen.
A foglalkozás után megtekintjük a *Magyar utazók, földrajzi felfedezők* kiállítást is.

Amerika – ami a tanórán kimaradt
Téma/kiállítás: Kontinensek földrajza, Amerika földrajza, Magyar utazók, földrajzi felfedezők kiállítás
Korosztály: 7-8. évfolyam
Szükséges idő: amennyit szeretnének
Rövid leírás: Ez a foglalkozás szorosabban kapcsolódik az iskolai Amerika-tananyaghoz, de azon kívül is érint olyan témákat, amelyekre a tanórán nincs elegendő idő. Minden itt felsorolt résztémához tartozik egy rövid elméleti rész, majd utána egy játék, melyet a diákok csapatokban oldanak meg. Egy-egy ilyen egység kb. 15 percet vesz igénybe. A foglalkozást Ön állíthatja össze! Kérjük, a jelentkezési lap kitöltésekor írja meg azt is, hogy mely résztémákat választotta!
Témák: „Legek"; Földtörténet; Éghajlatok; Társadalomföldrajz; Zászlók; Ország-főváros; Természetföldrajzi fejtörő; Utazás a térképen.
A foglalkozás után megtekintjük a *Magyar utazók, földrajzi felfedezők* kiállítást is.

Ausztrália
Téma/kiállítás: Kontinensek földrajza, Ausztrália és Óceánia földrajza, Magyar utazók, földrajzi felfedezők kiállítás
Korosztály: 7-8. évfolyam
Szükséges idő: kb. 90 perc
Rövid leírás: Ez a foglalkozás szorosabban kapcsolódik az iskolai Ausztrália-tananyaghoz, de azon kívül is érint olyan témákat, amelyekre a tanórán nincs elegendő idő. Minden itt felsorolt résztémához tartozik egy rövid elméleti rész, majd utána egy játék. Témák: „Legek"; Alapadatok; Éghajlat; Gazdaság; Állatvilág; Óceánia; Földrajzi fejtörő; Utazás a térképen. A végén egy online kvízzel foglaljuk össze a tanultakat.
A foglalkozás után megtekintjük a *Magyar utazók, földrajzi felfedezők* kiállítást is.

Sarkvidékek
Téma/kiállítás: Kontinensek földrajza, Sarkvidékek földrajza, Magyar utazók, földrajzi felfedezők kiállítás
Korosztály: 7-8. évfolyam
Szükséges idő: kb. 60 perc

Rövid leírás: Ez a foglalkozás szorosabban kapcsolódik az iskolai sarkvidékek-tananyaghoz, de azon kívül is érint olyan témákat, amelyekre a tanórán nincs elegendő idő. Részletesen megismerkedünk az Északi- és a Déli-sarkvidékkel: kiterjedésük, jellemzőik, felfedezésük, élővilágúk. A végén online, illetve hagyományos feladatokkal ismételjük át a tanultakat, valamint oktatóvideókkal tesszük még érdekesebbé és érthetőbbé a tananyagot.
A foglalkozás után megtekintjük a *Magyar utazók, földrajzi felfedezők* kiállítást is.

Kék bolygó-A világtenger földrajza
Téma/kiállítás: Kontinensek földrajza, A vízburok földrajza, Magyar utazók, földrajzi felfedezők kiállítás
Korosztály: 7-10. évfolyam
Szükséges idő: amennyit szeretnének
Rövid leírás: Ez a foglalkozás szorosan kapcsolódik az iskolai tananyaghoz, de azon kívül is érint olyan témákat, amelyekre a tanórán nincs elegendő idő. A foglalkozást Ön állíthatja össze! Kérjük, a jelentkezési lap kitöltésekor írja meg azt is, hogy mely résztémákat választotta! A foglalkozás interaktív, több játékot, kísérletet és videót is tartalmaz.
Témák: óceánok és tengerek jellemzői, partvonalak, tengeráramlás, sótartalom, hőmérséklet, hullámzás, parttípusok, tengerjárás, cunami, a tengerek kincsei.
A foglalkozás után megtekintjük a *Magyar utazók, földrajzi felfedezők* kiállítást is.

Természeti katasztrófák és veszélyes időjárási jelenségek
Téma/kiállítás: Csillagászati földrajz, A Föld belső szerkezete, A légkör földrajza, A vízburok földrajza, Globális kihívások, Magyar utazók, földrajzi felfedezők kiállítás
Korosztály: 9-12. évfolyam
Szükséges idő: amennyit szeretnének
Rövid leírás: A foglalkozás témája lazán kapcsolódik az iskolai tananyaghoz, inkább a 9. évfolyamos törzsanyag kiegészítéseként ajánlott, nem csak 9.-eseknek, sőt földrajz érettségire készülőknek különösen hasznos lehet. Minden itt felsorolt résztémához tartozik egy rövid elméleti rész, utána több videó segítségével szemléltetjük a tanultakat. Egy-egy ilyen egység kb. 15-20 percet vesz igénybe. A foglalkozás tematikáját Ön állíthatja össze az alább felsorolt természeti katasztrófák közül! Kérjük, a jelentkezési lap kitöltésekor írja meg azt is, hogy mely résztémákat választotta!
Témák: napkitörés; aszteroida- és meteoritbecsapódás; földrengés és cunami; vulkanizmus; hegyomlás, lavina és földcsuszamlás; délibáb, villámlás és mennydörgés; szupercella, tornádó, trópusi ciklon, medikán és vihardagály; hóvihar, ónos- és jégeső; árvíz, aszály és erdőtűz; tengerszint-emelkedés.
A foglalkozás után megtekintjük a *Magyar utazók, földrajzi felfedezők* kiállítást is.

Atlaszhasználat-Hogyan kell használni a földrajzi atlaszt?
Téma/kiállítás: Tájékozódás a földrajzi térben, Térképészet, Magyar utazók, földrajzi felfedezők kiállítás
Korosztály: 5-8. évfolyam
Szükséges idő: kb. 60 perc
Rövid leírás: A földrajz alapja, hogy tudnunk kell használni a földrajzi atlaszt, hiszen abban rengeteg hasznos információt meg lehet találni, csak ismernünk kell. Ez a foglalkozás abban segít az általános iskolásoknak, hogy magabiztosan tudják kézbe venni az atlaszukat. A foglalkozás egy rövid elméleti bevezető után végig játékból áll, az atlaszban kell megtalálni különböző információkat.
A foglalkozás után megtekintjük a *Magyar utazók, földrajzi felfedezők* kiállítást is.

A térkép-Tájékozódás a földrajzi térben
Téma/kiállítás: Térképészet, Magyar utazók, földrajzi felfedezők kiállítás
Korosztály: 5-10. évfolyam
Szükséges idő: kb. 90 perc
Rövid leírás: A foglalkozás keretében megismerkedünk részletesen a térképpel, a földrajzi fokhálózattal, méretaránnyal, a térkép jelrendszerével, térképtípusokkal, megtanulunk többféle tájékozódási módszert, melyek közül néhányat a gyakorlatban is kipróbálunk. A foglalkozás végig interaktív, a diákoknak folyamatosan feladatokat kell megoldaniuk. Mind kisebbeknek, mind nagyobbaknak ajánlott ez az óra, az 5-8. évfolyamosokkal többet foglalkozunk az alapismeretekkel és a tájékozódással, a 9-10.-eseknél már szó van a vetítésről és több a számolós feladat is. Földrajz érettségire készülőknek is hasznos lehet.
A foglalkozás után megtekintjük a *Magyar utazók, földrajzi felfedezők* kiállítást is.

Folyók-tavak
Téma/kiállítás: A vízburok földrajza, Magyar utazók, földrajzi felfedezők kiállítás
Korosztály: 7-12. évfolyam
Szükséges idő: 60 + 30 perc
Rövid leírás: Ez a foglalkozás szorosan kapcsolódik az iskolai tananyaghoz, de azon kívül is érint olyan témákat, amelyekre a tanórán nincs elegendő idő. Az első részében oktatóvideók segítségével is megtanuljuk a folyók és tavak téma alapvető fogalmait, a második részben játékos feladatokkal megismerkedünk Földünk nagy folyamaival és tavaival. Ezt a témát alapvetően 9. évfolyamon tanulják, de a foglalkozás játékossága miatt a kisebbeknek, a fontossága miatt pedig a nagyobbaknak, valamint a földrajz érettségire készülőknek is hasznos lehet.
A foglalkozás után megtekintjük a *Magyar utazók, földrajzi felfedezők* kiállítást is.

A földrajzi övezetesség rendszere
Téma/kiállítás: Természetföldrajzi övezetesség, Magyar utazók, földrajzi felfedezők kiállítás
Korosztály: 7-12. évfolyam
Szükséges idő: 2x45 perc
Rövid leírás: A foglalkozás két részből áll: az első 45 percben megismerkedünk az éghajlatot módosító tényezőkkel, valamint megtanuljuk (vagy begyakoroljuk), hogyan kell éghajlati diagramot elemezni. A második 45 percben oktatóvideók és kérdések segítségével ismerjük meg Földünk éghajlatait. A foglalkozás végén külön játékos feladat van az állatvilághoz. Földrajz és biológia érettségire készülőknek is hasznos lehet.
A foglalkozás után megtekintjük a *Magyar utazók, földrajzi felfedezők* kiállítást is.

Hungarikumok – A magyarság csúcsteljesítményei
Téma/kiállítás: Magyarország földrajza, Magyar utazók, földrajzi felfedezők kiállítás
Korosztály: 5-10. évfolyam
Szükséges idő: kb. 90 perc
Rövid leírás: A foglalkozás során különböző játékos feladatokkal megismerjük az összes (jelenleg 89 db) hungarikumot. Képfelismerés, csoportosítás, keresztrejtvény, szókereső, anagramma, kvíz is szerepel a játékok között. A foglalkozás legvégén pedig az úgynevezett „fogdosó és kóstoló" keretében lehetőség van bizonyos hungarikumok még alaposabb megismerésére.
A foglalkozás után megtekintjük a *Magyar utazók, földrajzi felfedezők* kiállítást is.

Az Európai Unió földrajza
Téma/kiállítás: Európa földrajza, Magyar utazók, földrajzi felfedezők kiállítás
Korosztály: 7-12. évfolyam
Szükséges idő: 90 + 30 perc
Rövid leírás: Ez a foglalkozás szorosan kapcsolódik az iskolai tananyaghoz, de azon kívül is érint olyan témákat, amelyekre a tanórán nincs elegendő idő. Minden rövid elméleti részt egy játékos feladat követ, így a foglalkozás végére a diákok sokkal tájékozottabbak lesznek az Európai Unióval kapcsolatban. A témák: térségek, nyelv, vallás, unió kialakulása, tagországok, schengen, pénznemek, jelképek, zászlók. A nagyobbakkal az Unió intézményeivel is foglalkozunk. A foglalkozás a végén kiegészíthető egy kb. 30 perces feladattal, mely során a diákok rövid felkészülést követően egyénileg tartanak egyperces kiselőadást egy-egy tagországról.
Földrajz és történelem érettségire készülőknek is hasznos lehet.
A foglalkozás után megtekintjük a *Magyar utazók, földrajzi felfedezők* kiállítást is.

Időszámítás
Téma: Ókor (igazából bármelyik)
Korosztály: 5-12. évfolyam
Szükséges idő: 45 perc
Rövid leírás: A 45 perces foglalkozás során a diákok megismerkednek a „nulladik" év problematikájával, a római számokkal, valamint alaposan begyakoroljuk az évtizedek, évszázadok, évezredekkel kapcsolatos számításokat, ami sokaknak nehézséget okoz. A foglalkozás 5. évfolyamtól felfelé minden tanulónak hasznos lehet. A kisebbeknek azért, mert már a történelmi tanulmányaik elején megértik az időszámítást, a nagyobbaknak pedig azért, mert nekik már készségszinten kell(ene) ezeket ismerniük, érettségin használniuk. Nemcsak történelemhez, hanem irodalomhoz, matematikához is hasznos ez az óra.

Atlaszhasználat-Hogyan kell használni a történelmi atlaszt?
Téma: Tájékozódás a földrajzi térben
Korosztály: 5-10. évfolyam
Szükséges idő: kb. 60 perc
Rövid leírás: A történelem alapja, hogy tudnunk kell használni a történelmi atlaszt, hiszen abban rengeteg hasznos információt meg lehet találni, csak ismernünk kell. Ez a foglalkozás abban segít az általános iskolásoknak, hogy magabiztosan tudják kézbe venni az atlaszukat. A foglalkozás végig játékokból áll, az atlaszban kell megtalálni különböző információkat.

Múzeumpedagógiai foglalkozás időszaki kiállításhoz

Utazó foglalkozások külső helyszínen

45 perc alatt a Föld körül
Javasolt korosztály: 3-12. évfolyam. Időtartam: kb. 45 perc.

Hungarikumok
Javasolt korosztály: 7-12. évfolyam. Időtartam: kb. 90 perc.

Védjük meg a Földet!
Javasolt korosztály: 3-12. évfolyam. Időtartam: kb. 45-90 perc.

Kalandos kontinens kvíz
Javasolt korosztály: 7-12. évfolyam. Időtartam: kb. 120 perc.

Megtartott foglalkozások száma: 170 foglalkozás
Foglalkozáson résztvevők száma: 4381 fő

Iskolai tehetséggondozást segítő programok és a programok résztvevőinek száma

Versenyek

1.) Kárpát-medencei Balázs Dénes Magyar Felfedezők Csapatverseny
A Tárnoki II. Rákóczi Ferenc Sportiskolai Általános Iskola, a Magyar Földrajzi Múzeum, és a Stiefel Eurocart 2023 őszén hirdette meg a Balázs Dénes Magyar Felfedezők Csapatversenyt, amelynek keretében azokról a magyar földrajzi felfedezőkről emlékezünk meg, akik hozzájárultak Föld nevű bolygónk feltérképezéséhez, illetve élővilágának, színes emberi etnikumának leírásához. A tavaly országos, nagy sikerű versenyt idén már kárpát-medencei szinten hirdettük meg.
Verseny időtartama: 2024. október – 2025. május 16.
I. forduló: 2025. február 18. 14:00 (online)
II. forduló: (jelenléti)
Hazai csapatoknak: 2025. április 16. 11:00
Külhoni versenyzőknek: 2025. május 16. 10:00
Összevont nagy döntő: 2025. május 16. 14:00
Megvalósítás a Nemzeti Tehetségprogram sikeres pályázatából – összege: 1 500 000 Ft
Résztvevők száma: 444 fő

2.) Kontinensről-kontinensre földrajza verseny – Rejtelmes Afrika
2025. január 24. (péntek) 15:00
Tankerületi iskolák 7-8. évfolyamos tanulói számára Afrika témában, 3 fős csapatok
Résztvevők száma: 13 csapat, 39 diák

3.) „Tisztább képet a természetről" fotópályázat - Országos környezetvédelmi fotópályázat
Két témában hirdettük meg a versenyt:

- *Mutasd be, hogyan szennyezzük a környezetünket!*
- *Mutasd be, hogyan változik az emberi tevékenység hatására környezetünk (pl.: aszály, tájváltozások)*

Egy pályázó **legfeljebb három** saját készítésű fotót küldhetett be az egyik témához kapcsolódóan.
Életkori kategória: **1-6. évfolyamos** és **7-12. évfolyamos** diákok.
A pályázat eredményhirdetése, és a beérkezett fotókból készült kiállítás időpontja: 2026. február 20.
Résztvevők száma: 53 fő, 110 alkotás
Beérkezett munkákból készülő kiállítás megnyitója 2026. február 20.

4.) Teleki Sámuel felfedezők verseny - 2025. december 10. (péntek) 14:00
A Teleki Sámuel Általános Iskola által szervezett versenyt 32. alkalommal rendezik meg. A múzeum a versenyhez szükséges szakmai anyagot, illetve a döntő helyszínét biztosítja, valamint a díjazásban is segít saját kiadványokkal. Verseny 2025. évi témája: Teleki Sámuel és az Afrikában járt magyar utazók.
Résztvevők száma: 30 fő

Természetbúvár szakkör:
Szakkörvezetők: Siposné Szigethy Anna, Sipos György
A 2023. szeptemberében indított Természetbúvár szakkör célja, hogy 9–12 éves diákok számára lehetőséget biztosítson természettudományos ismereteik fejlesztésére, ezen keresztül tehetségük kibontakoztatására (max. 15 fő). A szakköri foglalkozások kétheti rendszerességgel szerveztük meg. Sajnos idén nem nyert pályázatunk a Nemzeti Tehetség Program keretében a szakörre támogatást, de a szakkörvezetők teljesen ingyen, önkéntes alapon vállalták a szakkörök vezetését.
Alkalmak száma:
2025. január 16. Résztvevők száma: 8 fő
2025. január 30. Résztvevők száma: 8 fő
2025. február 13. Résztvevők száma: 9 fő
2025. február 27. Résztvevők száma: 8 fő
2025. március 13. Résztvevők száma: 7 fő
2025. március 27. Résztvevők száma: 6 fő
2025. április 10. Részvevők száma: 10 fő
2025. április 24. Résztvevők száma: 6 fő
2025. május 8. Résztvevők száma: 8 fő
2025. május 22. Résztvevők száma: 6 fő
2025. november 6. Résztvevők száma: 12 fő
2025. november 20. Résztvevők száma: 8 fő
2025. december 4. Résztvevők száma: 9 fő
2025. december 18. Résztvevők száma: 7 fő

Összesen: 112 fő

Táborok

Múzeumi természetbúvár nyári tábor

2025. július 7-11. 8:00-16:00
Július 7. hétfő
8:00-12:00 A kincses hajó rejtélye, Halászjáték
Magyarország domborzati térképe 1. rész. rajz, agyagba történő átültetés, leöntés gipsszel
Mozgássérült Emberek Önálló Élet Egyesülete érzékenyítő program
Július 8. kedd
8:00-13:00 kirándulás érdi Duna-partra
14:00-15:30 növénypréselés alapjai
Július 9. szerda
8:00-12:00 fenntarthatósági kvízek, állatbemutató
13:30-15:30 a domborzati térkép megfestése

Július 10. csütörtök
8:00-16:00 Székesfehérvár Sós-tó és környéke
Július 11. péntek
8:00-12:00 fenntarthatósági tippek, Érd természeti értékeinek térképre vitele, turistajelek, térképismereti játékok
13:30-14:30 felfedezők a múzeumkertben játék
Résztvevők száma: 80 fő

Szünetelő szakkör
2025. október 27.
Alexa László, fafaragó – fafaragás
Fuchs Péter – élőszavas mesemondás
Résztvevők száma: 25 fő

2025. október 28.
Nagy Gyöngyi, népi ékszerkészítő – ékszerkészítés
Bán Gyuri – furulyabemutató
Résztvevők száma: 25 fő

2025. október 29.
Benkő Attila, díszműkovács – ördöglakat
Hétpróbás játék
Résztvevők száma: 25 fő

Bemutatóóra pedagógusoknak:
2025. március 27.
Múzeumpedagógiai bemutató óra nem csak földrajz tanároknak
Résztvevők száma: 3 fő

Iskolai közösségi szolgálat kapcsán köznevelési intézményekkel kötött megállapodások száma, az iskolai közösségi szolgálaton résztvevő diákok és az általuk a múzeumban eltöltött órák száma

Iskolai közösségi szolgálat terén a múzeumban töltött órák száma növekedett, de a részvevők száma csökkent. Ennek fő oka, hogy a diákok már hosszabb időt töltenek az intézményben. Az Iskola közösségi szolgálaton részt vevő diákok alapvetően a kiállítások őrzésében, rendezvények segítésében, valamint kéziratok, leltárkönyvek átgépelésében vettek részt. A Kós Károly Szakképző Iskola festő tanulóinak köszönhetően lett kifestve a múzeum egy irodahelyisége, és egy kiállítótere.

Együttműködések erősítése egyetemekkel

Az **egyetemekkel** is elindult az **együttműködések kialakítása** 2025-ben. Ennek keretében doktorandusz hallgatók ismerték meg kiállításainkat, gyűjteményeinket, több Bsc, Msc hallgató intézményünkben töltötte gyakorlati idejét.
Ennek keretében megvalósult eredmények:

- Szakmai gyakorlati hely biztosítása: Szegedi Tudományegyetem, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Kodolányi János Egyetem

- Oktatási helyszín doktorandusz hallgatóknak: Pécsi Tudományegyetem, Eötvös Loránd Tudományegyetem
- Szakdolgozati témák segítése: Szegedi Tudományegyetem
- Múzeumi módszertani segítség (térképgyűjtemény rendbetétele): Szegedi Tudományegyetem
- Közös kutatás projektünket a múzeum és az egyetemek között tovább szeretnénk folytatni az egyetemisták látogatói szokásairól.

A gyűjteményre és a kiállításokra alapozott múzeumpedagógiai foglalkozások és a foglalkozások résztvevőinek száma, a honlapon elérhető múzeumpedagógiai foglalkozások száma (kiemelten a kerettantervhez illeszkedő foglalkozásokra)	**170 foglalkozás, 4381 fő**
Iskolai tehetséggondozást segítő programok és a programok résztvevőinek száma	**6 program, 721 fő**
Iskolai közösségi szolgálat kapcsán köznevelési intézményekkel kötött megállapodások száma, az iskolai közösségi szolgálaton résztvevő diákok és az általuk a múzeumban eltöltött órák száma	**Diákok száma: 27 fő** **Eltöltött idő: 385 óra**

Pályázati tevékenység:

Pályázat témája	**igényelt támogatás HUF**	**megítélt támogatás HUF**
Balázs Dénes Tudománytörténeti Konferencia	800000	700000
Érd elszórt természeti kincsei kiállítás bővítése	2000000	800000
Üvegdia képeslap és fénykép tárolásához csomagolóanyag	882280	450000
Földrajzi Múzeumi Tanulmányok évkönyv 2. különszáma	292320	290000
Múzeumok és magángyűjtők kapcsolata c. konferencia	900000	750000
Indonézia járatlan útjain B.D. 1964-65 évi indonéziai expedíciójának fotóanyagának kiadása	1175500	400000
Kovács András képeslapgyűjtő gyűjteményének megvásárlása	1000000	700000
Indonézia járatlan útjain B.D. 1964-65 indonéziai exp. kiállítás	870000	0
Kincses Kolozsvár kincseinek gazdagítója Cholnoky J. életének kiállítás	2000000	1000000
Földrajzi Múzeumi Tanulmányok 23. szám megjelentetése	985000	600000
Összes	**10 905 100 Ft**	**5 690 000 Ft**

Rendezvényekhez kapcsolód médiamegjelenések:

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-01.-szam---januar-02

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-02.-szam---januar-14

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-03.-szam---januar-28.

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-04.-szam---februar-11.

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-05.-szam---februar-25.

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-06.-szam---marcius-11.

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-07.-szam---marcius-25

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-08.-szam---aprilis-08

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-09.-szam---aprilis-22

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-10.-szam---majus-06

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-11.-szam---majus-20

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-12.-szam---junius-03

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-13.-szam---junius-17

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-17.-szam---augusztus-12

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-18.-szam---augusztus-26

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-19.-szam---szeptember-09

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-20.-szam---szeptember-23

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-21.-szam---oktober-07

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-22.-szam---oktober-21

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-23.-szam---november-04

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-24.-szam---november-18

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-25.-szam---december-02

https://www.erd.hu/pfile/file?path=/a-mi-varosunk/media/erdiujsag_web_09/2025.-ev/erdi-ujsag-2025.-evi-26.-szam---december-16

https://erdmost.hu/esemenyek/kvizest-fold-koruli/

https://erdmost.hu/esemenyek/csaladi-nap-a-foldrajzi-muzeumban/

https://erdmost.hu/esemenyek/beporzok-napja-a-magyar-foldrajzi-muzeumban/

https://erdmost.hu/esemenyek/idegenvezetok-vilagnapja-erden-2025/

https://erdmost.hu/2025/02/10/mar-lehet-jelentkezni-az-erdi-idoutazasra/

https://erdmost.hu/2025/02/07/ingyenes-hetvegek-az-erdi-muzeumban/

https://erdmost.hu/2025/01/21/kisvarosnyi-ember-latogatott-el-az-erdi-muzeumba/

https://erdmost.hu/2025/04/09/anyagi-tamogatast-var-a-magyar-foldrajzi-muzeum/

https://erdmost.hu/2025/04/20/erdi-diakok-a-legjobb-foldrajzosok-kozott/

https://erdmost.hu/2025/04/29/kihalt-oslennyel-is-jatszhattak-a-gyerekek-a-fold-napjan/

https://erdmost.hu/2025/05/09/hasznalt-mobilokat-gyujt-az-erdi-foldrajzi-muzeum/

https://erdmost.hu/2025/05/20/negyedik-helyen-vegeztek-a-gardonyi-diakjai/

https://erdmost.hu/en/2025/06/13/tuzes-lesz-a-muzeumok-ejszakaja-erden/

https://erdmost.hu/2025/08/22/szeptemberben-is-elmenyeket-kinal-a-magyar-foldrajzi-muzeum/

https://erdmost.hu/2025/09/04/torokorszagi-kaland-var-az-erdiekre/

https://erdmost.hu/2025/09/29/kiderult-milyen-oktoberi-kalandok-varnak-a-muzeum-latogatoira/

https://erdmost.hu/2025/10/01/onkenteskent-ket-evig-dolgozott-cholnoky-hagyatekan/

https://erdmost.hu/2025/10/07/rangos-cimet-nyert-el-a-magyar-foldrajzi-muzeum/

https://erdmost.hu/2025/10/22/erden-regen-minden-jobb-volt/

https://erdmost.hu/2025/11/10/foldrajzi-muzeum-november-5-18/

https://erdmost.hu/2025/11/14/decemberben-sem-fogunk-unatkozni-a-foldrajzi-muzeumban/

https://erdkultura.hu/event/muzeumok-ejszakaja-a-tuz-ejszakaja/

https://mediaklikk.hu/kultura/video/2025/12/12/kultura/magyar-kronika-a-latas-mestersege/

https://magyarmuzeumok.hu/cikk/csaladok-eve-a-magyar-foldrajzi-muzeumban

https://geometodika.hu/a-magyar-foldrajzi-muzeum-2025-evi-tervezett-programjai/

https://altiskbodajk.hu/2025/05/19/karpat-medencei-balazs-denes-magyar-felfedezok-verseny/

https://minalunk.hu/budaors/a-budaorsi-nyugdijas-pedagogusok-az-erdi-foldrajzi-muzeumban-jartak/

4. Hozzáférés biztosítása

Kutatószolgálat biztosítása

A múzeum gyűjteményi egységei, könyvtára, adattára kutatószolgálatot biztosít, melyet előre bejelentkezve, előzetes engedély birtokában vehetnek igénybe érdeklődők és szakemberek egyaránt.
Adattár ügyfélfogadási idő: kedd és csütörtök 9:00–15:00
Gyűjteményi kutatószolgálat: előzetesen egyeztetett időpontban, hétfő-péntek 9:00-16:00
Könyvtári kutatószolgálat: előzetesen egyeztetett időpontban, hétfő-péntek 9:00-16:00

Kutatószám
16 fő, 20 alkalom

Honlap-látogatások száma
10 360 látogatás

Módszertani szolgáltatások
A múzeum munkatársai készséggel adnak felvilágosítást, szaktanácsadás állományvédelmi, gyűjteménykezelési és digitalizálási kérdésekben az intézményhez forduló külső érdeklődők, magánszemélyek számára.

a) Kutatószolgálatot igénybe vevő kutatók és a kutatási alkalmak száma	**16 fő, 20 alkalom**
b) Múzeumi könyvtár könyvtárhasználóinak száma és a múzeumi könyvtárlátogatások száma	**2 fő, 8 alkalommal**
c) Honlap-látogatások száma	**10 360**

5. Kiállítási tevékenység

1. Állandó kiállítások száma és látogatószáma

Jelenleg a Magyar Földrajzi Múzeum 5 állandó kiállítást üzemeltet:

1. Magyar utazók, földrajzi felfedezők
2. A Kárpát-medence tudományos feltárói
3. 3276 expedíciós nap, Balázs Dénes a múzeumalapító geográfus újraolvasva
4. Érd elszórt természeti kincsei
5. Érdi Helytörténeti Kiállítás

2. Időszaki kiállítások száma és látogatószáma (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)

Régészeti történetek Érdről – a 280 éve elsüllyedt „kincses" hajó nyomában című időszaki kiállítás
Kiállítás nyitva tartása: 2025. november 30.

Az érdi kincslelet mentő feltárását 2018 őszén végezték el a Ferenczy Múzeum munkatársai. Közel 2600 ezüstpénz, aranypénzek és több vastárgy került elő a feltáráson. Az anyag két eseményhez kapcsolódik szorosan. Feltételezhetően egy 1744-ben bekövetkező hajószerencsétlenséghez kapcsolódik a lelet nagyobb része, míg a másik – kisebb egysége – a mohácsi vész (1526) hadtörténeti eseményeivel áll összefüggésben. Az anyag értékét jól jellemzi, hogy a 18. század ezen időszakából hasonló nagyságú leletegyüttes hazánk területéről eddig nem került elő. Ennek a régészeti anyagnak a bemutatását tűzte ki célul a kiállítás a település történelmi múltjába ágyazva, interaktív elemekkel kiegészítve.
A kiállítás kurátorai: Lehoczki Zsuzsanna, történész-muzeológus, Magyar Földrajzi Múzeum és Nagy Balázs: régész, Ferenczy Múzeumi Centrum, Szentendre
Kiállítás célközönsége: A kiállítás elsődleges célcsoportja az érdi lakosság, azon belül is az érdi iskolai csoportok. Ennek megfelelően alakítjuk a kiállításhoz kapcsolódó programokat, múzeumpedagógiai foglalkozásokat, marketing- és kommunikációs tevékenységet.

Függőleges tájakon – Déchy Mór Kaukázus albuma 1888 időszaki kiállítás
A „kaukázusi album"
Megnyitó: 2025. március 28.

Déchy Mór (1851-1917) egész életét a hegymászás és a földrajztudomány kettős vonzásában töltötte. Míg a nemzetközi hegymászó közösség egyértelmű elismeréssel adózott a tevékenységének, ugyanez nem mindig jelenthető ki az éppen abban az időben, a 19. század második felében intézményesülő geográfia képviselőiről. Úttörő fotográfiai munkásságának jelentőségét viszont mindenki elismerte. Első négy kaukázusi expedíciójának (1884, 1885, 1886, 1887) válogatott képanyagát 1888-ban személyesen küldte el például az 1821-ben alapított párizsi Földrajzi Társaságnak, amely az első ilyen társaság volt. A 74 fényképet – Déchy más felvételeivel együtt – ma a Francia Nemzeti Könyvtárban őrzik. A Magyar Földrajzi Múzeum 74 kaukázusi és 6 himalájai fényképét Déchy valószínűleg 1889-ben küldte a Budapesti Tudományegyetem Földrajzi Intézetének élére frissen kinevezett Lóczy Lajosnak, az intézeti fényképtár alapítójának oktatási segédanyagként. Az érdi és a párizsi

gyűjteményt összehasonlítva feltűnt, hogy csupán mintegy fele azonos a képeknek, így az anyag értelmezésében munkahipotézisként alkalmazott „kaukázusi album" elméletet, vagyis, hogy itt egyetlen képkollekcióról lehet szó, amelyet Déchy több helyre is elküldött, el kellett vetnünk. A különbségek főleg abban vannak, hogy a párizsi képek egyértelműen „földrajzibbak", azokkal Déchy glaciológiai és morfológiai kutatásainak eredményeit akarta illusztrálni, míg az érdi kollekcióban éppen a többféleség az érdekes. A Kaukázus fényképezésének úttörőjeként elismert magyar utazó képei esztétikai értelemben csak a szintén abban az időben alkotó zseniális olasz fotográfus és alpinista, Vittorio Sella munkáihoz hasonlíthatók.
Ugyanakkor nem lehet eltekinteni az érdi „kaukázusi album" mélyen személyes vonatkozásaitól sem. A tény, hogy Déchy csak tíz évvel később folytatta kaukázusi kutatásait egyrészt azzal magyarázható, hogy az akkor már Odesszában élő utazó egyre többet volt kénytelen foglalkozni gazdasági ügyeivel, másrészt pedig nyolcéves kislányának, majd nemsokkal később fiatal feleségének tragikus halálával, ami érthető módon rendkívül megviselte őt. Mégsem adta fel: 1897-ben, 1898-ban és 1902-ben újabb expedíciókat vezetett a Kaukázusba, majd 1905 és 1907 között monumentális műben – előbb németül, majd magyarul – foglalta össze utazásait, és azok tudományos eredményeit. Fényképeit a mai napig használják a gleccserek változásainak követésére. A kiállítás az első négy kutatóút általa személyesen válogatott, különböző szempontok szerint fontosnak tartott fényképeit mutatja be.
A kiállítás zárása: 2025 szeptember 14.
A megnyitón résztvevők száma: 25 fő

2. Vándorkiállítások száma és látogatószáma

Balázs Dénes, a Magyar Földrajzi Múzeum alapítója című tablókiállítás
Öt kontinens mintegy 130 országában végzett természetföldrajzi tereptanulmányok, 27 könyv, több száz tudományos közlemény, ismeretterjesztő cikk, valamint a Magyar Földrajzi Múzeum, Érd város egyetlen közgyűjteményének megalapítása – dióhéjban így foglalható össze dr. Balázs Dénes (1924–1997) geográfus egyedülálló életműve. A 25 tablóból áll kiállítás a Magyar Földrajzi Múzeum alapítójának munkásságát mutatja be, az által bejárt területek ismertetésén keresztül. A sivatagok, az őserdők, a jég, a vulkánok és a karsztok világa elevenedik meg a kiállítás segítségével. A kiállítás egy „háromdimenziós kézikönyv", melynek megtekintése az élményszerű tanulás lehetőségét adja. A látogatók Balázs Dénes kutatási témáin keresztül eleveníthetik fel, illetve sajátítsák el a Földünkre vonatkozó alapvető földrajzi ismereteiket és képet kapnak mára letűnt társadalmakról.
Bemutatás helye: Hidvégardó 2025. január 01. – 2025. december 31.

Sáska László: Kelet-Afrika csodavilágában című fotókiállítás
A vándorkiállítás a Magyar Földrajzi Múzeumban őrzött Sáska László hagyaték fotóiból készült. A gyűjtemény legnagyobb részét özvegye, Sáska Mária ajándékozta a múzeumnak. A mázsányi súlyt kitevő anyagot a Magyar Tudományos Afrika Expedíció juttatta haza a tanzániai Arushából 1988-ban. Dr. Sáska László lányától, Endrédi Istvánnétól kapott dokumentumok szintén ebben az évben gazdagították tovább a gyűjteményt.
Bemutatás helye: Hidvégardó 2025. január 01. – 2025. december 31.

Nagy Gábor (geográfus, idegenvezető): *(Majdnem) mindent láttam Izlandon* című fotókiállítása
Bemutatás helye: Pannonhalma, Szurdokpüspöki

Befogadott kiállítások száma és látogatószáma

Fejes nyomában: Anatólia 110 évvel később (Fejes'in İzinde: 110 Yıl Sonra Anadolu)
Kiállításmegnyitó: 2025. szeptember 27.
Kiállítás kurátora és fényképésze: **Ahmet Sait Yıldız**
Kiállítást megnyitja: **Dr. Fodor Gábor** (Tudományos munkatárs – Turkológiai kutatócsoport vezető, HUN-REN, Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Történettudományi Intézet)

Két pápai középiskolai tanár, Fejes Zsigmond és Lakos Imre 1914. július 7-én indult útnak, hogy felfedezzék Kilíkia addig feltérképezetlen tájait. Helyszínválasztásukban minden bizonnyal szerepet játszott a turanizmus okozta kelet iránti érdeklődés, de a személyes becsvágy is fontos hajtóerő volt. Helyi segítőjük, Hüseyin Arif, Magyarországon tanuló török diák segítségével Konstantinápoly és Bursa érintésével az akkor még épülő Berlin-Bagdad vasúton az Eskişehir-Afyonkarahisar-Konya útvonalon haladva érték el a Taurusz-hegység hágóit, majd Adana és Merzin után egy szamár karaván segítségével járták végig a Silifke-Ermenek-Alanya-Antalya útvonalat. Bár az expedíciót az első világháború kitörése megzavarta, augusztus 30-án nagyjából a kitűzött célokat teljesítve tért haza a két utazó. Mind szerencsés hazatérésükben, mind a felfedezőút előkészítésében nagy szerepet játszottak a törökországi szabadkőműves kapcsolataik (Fejes és Lakos is szabadkőműves volt). Az expedíciót részben a később, magyar nyelven megjelentett útleírásaikból, de még inkább az út során készített több, mint 440 fénykép segítségével tudjuk rekonstruálni. A fényképeken megörökítették a török városok jelentősebb utcáit, épületeit, a helyi elöljárókat, illetve az akkori modernizáció jegyeit, mint a gyárak, gépek és öntözőrendszerek. A képek kiváló forrásértékkel bírnak a kutatók számára a törökországi társadalmi és urbanisztikai változások detektálásában, de a magyar utazók a régészek számára is fontos helyszíneket örökítettek meg, amelyek egy része mára sajnos a rombolás áldozatává vált.
Kiállítás nyelve: magyar és török
Kiállítás támogatói: Gül Baba Örökségvédő Alapítvány, Külgazdasági és Külügyminisztérium

A kiállítás zárása: 2025. december 31.
A megnyitón résztvevők száma: 67 fő

Virtuális kiállítások száma és látogatószáma

1. Állandó kiállításaink - https://foldrajzimuzeum.hu/muzeum/virtualis-tura/
2. Kelet-Afrika csodavilágában – Sáska László élete a Marostól a Meruig https://foldrajzimuzeum.hu/kelet-afrika-csodavilagaban/

1. Állandó kiállítások száma és látogatószáma (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	**5 kiállítás - 12 122 fő**
2. Időszaki kiállítások száma és látogatószáma (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	**2 kiállítás - 12 122 fő**
3. Vándorkiállítások száma és látogatószáma (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	**3 kiállítás – na.**

4. Befogadott kiállítások száma és látogatószáma (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	**1 kiállítás - 12 122 fő**
5. Virtuális kiállítások száma és látogatószáma (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	**8 kiállítás – 4300 fő**
6. Összes látogatószám (a hazai és a külföldön megrendezett kiállítások szerinti bontásban)	**12 122 fő**
7. Múzeumpedagógiai foglalkozással kiegészített kiállítások száma	**6 kiállítás**

6. Gyűjtemények gyarapítása és nyilvántartása

1. Gyarapítás:

Ajándékozással bekerült tárgyak száma	29 tétel
Adásvétellel bekerült tárgyak száma	8 tétel
Összesen	**37 tétel**

2. Nyilvántartás:

Tárgyévi gyarapodási naplóba vétel száma

37/2025. Magyar Földrajzi Társaság iratai levéltári dobozakban - 3375 darab dokumentum. Magyar Földrajzi Társaság
38/2025. Falitérkép - 1 darab dokumentum. Szabó József
39/2025. Litográfia és 2 db könyv - Horváth Anikó
40/2025 Láng Sándor könyvei, 16 darab - Láng Éva
41/2025. Könyvek, folyóiratok, fényképek, dokumentumok a Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérz. Társaság - 1692 darab - Hetényi Ferencné
42/2025. Könyv - 2 darab - Gróz Elek
43/2025. Mészáros Piroska fotóalbumai, utazási prospeltusok, könyvek - 318 darab - Mészáros Ferenc
44/2025. Földgömb - 1 darab - Juhász Istvánné
45/2025. Fölrajzi Intézet fényképgyűjteményei - 19 karton - Darabanth vásárlás: 326.875 HUF
46/2025. Magyari Gábor könyvei - 250 darab - Magyari Gáborné
47/2025. Germanus levelek - 2 darab- székes Mária
48/2025. Bogsch László hagyaték - 92 darab - Székely Kinga
49/2025. Lóczy plakett - 1 darab - Kádi Balázs VÁSÁRLÁS 5500 HUF
50/2025. Magyar Fölrajzi Társaság fotói - 5087 darab - dokumentumok 66 darab, audio kazetta 15 db
51/2025. Képeslapok - 98 darab - Kovács Andrásné
52/2025. Papp-Váry Árpád képeslapok: 4200 darab, könyvek: 113 darab, térkép 198 darab, leporelló 92 darab
53/2025. Csákány István tárgyak 103 darab, fotók 3384 darab
54/2025. Hegedűs Gyula kubai diái - 392 darab, könyvek 11 darab, Meteor 20 db, naptár 1 darab, térkép: 28 darab
55/2025. Könyvek 12 darab - Verő Ákos
56/2025. Földrajztanárok Egyletének dokumentumai: 43 darab, atlasz 9 darab, VHS videó 18 darab, fotó 164 darab, tárgyak 7 darab
57/2025. Képeslapok 2565 darab, térkép 463 darab, TKM füzet 225 db - Nagy Anna
58/2025. Székely Kinga anyagai, dossziék: 13 darab, táskák, kiadványok: 14 darab, térkép 11 darab, tárgyak 16 darab
59/2025. 382 darab atlasz, térkép - Koós Ágnes
60/2025. Képeslap 1250 darab - Kovács Andrásné - NKA VÁSÁRLÁS 700.000.-
61/2025. Képeslap 6440 darab, 5 üvegdia, 1 weinstock papírdoboz - Kovács Andrásné

Helytörténeti anyagok:

462-2025: Szepes Gyula dokumentumok - vásárlás 12.500
463-2025: Tóth László fazekas kerámiái - 7 darab
464-2025: Érdliget. Tájékoztató térkép az eladatlan telkekről - gyűjtés
465-2025: Képeslap - vásárlás 10.250.-
466-2025: Érd Parváros parcellázási kft értesítése tartozásról - gyűjtés
467-2025: Zétényi Attila negatívok 3 darab
468-2025: Balogh Teréz textilművész hagyatéka, 7 darab tárgy
469-2025: Hangya kötvény - vásárlás - 4350.-
470-2025: Képeslap - vásárlás - 3820.-
471-2025: 3 darab tárgy (nipp, vajtartó, baba) Csernusné Elek Ilonától
472-2025: 2 darab dísztök
473-2025: képeslap - vásárlás 7700.-

Gyűjtemény megnevezése	**Tétel**	**Darab**
MFM főgyűjtemény (summa) Történeti tárgy: Történeti dokumentum: Történeti fotó: Könyv, folyóirat: Filmfelvétel, interjú: Adattári dokumentum:	**25 tétel**	**31 319 darab** 131 darab 19 612 darab 10 648 darab 895 darab 33 darab -
Helytörténeti gyűjtemény (summa) Tárgy: Dokumentum: Történeti fotó: Adattári fotó	**12 tétel**	**45 darab** 19 darab 23 darab 3 darab -
MFM könyvtár		355 db dokumentum került be a könyvtár állományába 353 db ajándékozás, 2 db vásárlás révén

Tárgyévi szakleltárkönyvbe vétel száma

Gyűjteményi egység megnevezése	**Felelőse**	**Feldogozott tételszám/darab**
MFM Történeti tárgygyűjtemény	Puskás Katalin	24 darab
MFM Történeti dokumentumgyűjtemény	Puskás Katalin	70 darab
MFM Történeti fotótár	Pallag Zoltán	0
MFM Térképgyűjtemény	Puskás Katalin	0

MFM Képeslapgyűjtemény	Lehoczki Zsuzsanna	300 darab
MFM Adattári dokumentumok gyűjteménye	Lehoczki Zsuzsanna	230 darab
MFM Adattári fotók gyűjteménye	-	-
Cholnoky Jenő dokumentum különgyűjtemény		-
Balázs Dénes különgyűjtemény – történeti fotó	Fekete-Mácsai Anetta	622 darab
Balázs Dénes különgyűjtemény – történeti dokumentum	Lehoczki Zsuzsanna	955 darab
Helytörténeti történeti tárgygyűjtemény	Lehoczki Zsuzsanna	184 darab
Helytörténeti történeti dokumentumgyűjtemény	Lehoczki Zsuzsanna	24 darab
Helytörténeti történeti fotótár	Lehoczki Zsuzsanna	1 darab
Helytörténeti adattári dokumentumok gyűjteménye	Lehoczki Zsuzsanna	6 darab
Helytörténeti adattári fotók gyűjteménye	Lehoczki Zsuzsanna	-
Könyvtári állomány	Tüske Gyula	A 2025-ben bekerült **355 db** dokumentum leltárkönyvbe rögzítése megtörtént. A Szikla integrált könyvtári rendszerben rögzített dokumentumok száma: **3 874 db** 1983-tól 2025.12.31-ig 15455 db a feldolgozott, leltározott könyv. Az összes könyv, a leltározatlan példányokkal együtt kb. 20.000 db. Ez kb. 70%-os feldolgozottságot jelent. A Szikla rendszerben rögzített dokumentumok száma: 3 874 db, ez az állomány 25%-át fedi le.
Összesen		**2 771 darab**

Tárgyévben revízió alá vont tárgyak száma

A Magyar Földrajzi Múzeumban 2024-ben a muzeológus kollégák elvégezték a (könyvtári állományt kivéve) a gyűjtemény teljes körű revízióját. 2025-ben a könyvtári állományt a Szikla integrált könyvtári rendszerbe kezdtük felvinni, mellyel párhuzamosan elkezdődött az állomány revíziója. Jelenleg a könyvtári állomány 25%-a esett át revízión.

3. Hozzáférés biztosítása

Digitálisan feldolgozott, valamilyen adathordozón offline elérhető műtárgyak száma:

1.) Megkezdődött a múzeum adattári levelezésének, dokumentumainak a digitalizálása

Digitalizált adattári állomány nagysága:

-1983: 362 db
-1984: 376 db
-1985: 290 db
-1986: 294 db
-Becsei József dosszié 78 db
-1982: 140 db
-1981: 5 db
Összesen: 1575 darab

2.) Digitalizált muzeális gyűjteményi anyagok:

- Földr. Int. anyag – Déchy Mór fényképek: 71 db kartonon: 71 db fotó és fotoheliogravür
- Déchy Mór térkép a német nyelvű Kaukasus c. könyvből: 1 db
- Balogh Rudolf fényképek (36/2024): 6 db
- Réthly Antal fotóalbumban 225 db fénykép
- Pál János festmények és rajzok digitalizálás: 59 db
- Balázs Dénes hagyaték, keretezett diaképek digitalizálása: 1056
- Képeslapok: 3723 db
- Csákány István fotók digitalizálása: 3271 db
- Egyéb anyagok: 354 db

Összesen: 8766 db

Digitalizált múzeumi anyag 2025-ben összesen: 10 341 db

Múzeum Digitárra feltöltött gyűjteményi anyagok nagysága:

	Digitárra feltöltve	**Nyilvános, online kereshető**
MFM - Történeti dokumentumgyűjtemény		
Balázs Dénes külön-gyűjtemény	100	14
Képeslap gyűjtemény	800	800

MFM – Helytörténeti gyűjtemény		
MFM-HGY Tört. tárgy	300	47
MFM-HGY Tört. dok	100	37
MFM-HGY Tört. fotó	1500	939
Összesen:	**2800**	**1832**

Gyűjteményekhez kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések

A 2024-ben megkezdett raktári rendszer bővítése 2025-ben is folytatódott további polcrendszerek kiépítésével. Irodák áthelyezésével megkezdődött a múzeumi Adattár kialakítása, illetve a raktári rendszer újragondolása, racionalizálása. A teljes térképgyűjtemény átnézése, újra kategorizálása és raktári átrendezése is megtörtént.

Szakfelügyeleti jelentésben tett észrevételek megoldására tett lépések

Az 1. pontban hiányolt leltárkönyvek beszerzésre kerültek, vagy megrendelésük megtörtént.

- Letéti naplót, mozgatási naplót megrendeltük
- 1. sz. szakleltárkönyv: természettudományi ásvány-, növény-, állat-, és kövületek nyilvántartására megrendeltük
- Megtörtént egy 5. sz. szakleltárkönyv beszerzése a képzőművészeti anyagok nyilvántartására, melynek szakmuzeológusa Puskás Katalin restaurátor lesz. Az egyre növekvő képzőművészeti anyag gyarapodása indokolta ennek beszerzését.
- Elkészült a lezárt leltárkönyvek nyilvántartása, hivatalosan aláírt, lepecsételt formában, melyet a leltárkönyvekhez hasonlóan éves szinten zárunk a jövőben.
- Bevezetésre került a Restaurálási napló, továbbá a Raktári belépési napló a gyűjteményi anyagok fokozottabb védelem érdekében.
- A természettudományi anyag nagysága valóban nem nagy, de összetételében igen vegyes (gerinces preparátumok, ízeltlábúak, kagyló, csigafajok, kőzetek, ásványok stb.), ezért az anyag leltározása valószínűleg több muzeológus szakember közreműködését igényli majd. A feldolgozás ügyében felvettük a kapcsolatot Segesd Martinnal, a MTTM munkatársával.
- A dél-amerikai indián fejdíszek tollainak faj szintű meghatározásában Dr. Bankovics Attila zoológus, ornitológus segítségét kértük.

7. Műtárgyvédelem

Megelőző állományvédelemi feladatok elvégzése

- Korszerű diatartó doboz tervezés és gyártatás
- Korszerű csomagoló tasakok beszerzése fényképek és képeslapok számára
- Pára- és hőmérséklet adatgyűjtő műszerek kihelyezése, az adatok rendszeres letöltése és átnézés
- Közel 200 db Balázs Dénes papírkép (13 x 18 cm) préselése és papírtasakba csomagolása
- 100 db rég típusú, 8,5 x 8,5 cm-es üvegdia csomagolása és dobozolása

8. Tudományos kutatás

1.) **Kutatási témák száma: 11**

Fekete-Mácsai Anetta igazgató: 2

- Balázs Dénes indonéziai és szaharai útjainak tudományos eredményei, dokumentum és fotóanyaga
- A természettudományos tehetséggondozás lehetőségei a hazai és kárpát-medencei természettudományi múzeumokban

Pallag Zoltán muzeológus: 4
A szegedi lelet: tanulmányi kirándulások a századelőn:

- A Magyar Földrajzi Múzeumba a kétezres években több részletben Szegedről bekerült üvegdiák legnagyobb része a 20. század első négy évtizedéből származik, és egykor a földrajzoktatás céljait szolgálta. Az anyag legkorábbi egységei között két házilag, kézzel készített diasorozatot találunk, amelyek kirándulókat ábrázolnak. Az egyik sorozat kézzel színezett üvegein egy, vagy több adriai iskolai kirándulás képei láthatók 1910 körülről, míg a másik egység egy fekete-fehér sorozat, amely a Budai-hegyekben, illetve Szentendrén készült néhány évvel később. A „szegedi lelet" életrajzát feltárandó előzetes kutatásaim arra vezettek, hogy a diák kivétel nélkül az egykori budai Pedagógiumhoz köthetők. A színes sorozaton sikerült azonosítani az 1909 és 1914 között az intézményben tanító Láng Nándor ókortudóst, a Debreceni Egyetem későbbi rektorát, akadémikust, a fekete-fehér sorozaton pedig Koch Ferenc geológust. Az üvegdiák értelmezéséhez nagy segítséget jelentenek a kortárs iskolai értesítők és az iskolai tanulmányi kirándulásokra vonatkozó törvényi előírások, valamint a Pedagógium történetének pontosabb megismerése. A recens - főként brit és kanadai – szakirodalom jól használható módszertani segítséget nyújt, amire már csak azért is van szükség, mert hasonló kutatás még nem végeztek Magyarországon.

Déchy Mór (1847-1917) ún. kaukázusi-albuma:

- Lóczy Lajos 1889-ben egyetemi tanári kinevezésekor alapozta meg a Budapesti Tudományegyetem Földrajzi Intézetének fényképgyűjteményét, amelyet később Cholnoky Jenő rendszerezett és gyűjtött egészen az 1940-es évek elejéig. Az anyag egyik fele a Magyar Földrajzi Múzeumban, a másik a Magyar Nemzeti Múzeumban található. E több ezer, kartonlapra kasírozott felvétel között találjuk Déchy Mór ún. kaukázusi-albumának 74 felvételét is, valószínűleg Déchy eredeti kézírásával ellátva. A felvételek Érden kívül a Párizsban *Bibliothèque nationale de France*-ban is megtalálhatók. A 74 képet – első négy kaukázusi expedíciójának (1884-1887) fotóit - valószínűleg maga Déchy küldte Lóczynak, amikor az tanszékvezető lett. Ez az anyag rendkívüli lehetőséget kínál a fénykép, mint tárgy, a fotográfia és a tudomány viszonyának, illetve annak vizsgálatára, hogy milyen szerepet játszottak a fényképek a századvégen a felfedezés kultúrájában. Egyúttal Déchy életének és művének egyes részeleteit is tisztázni szeretném, amennyiben az elszórtan fellelhető hagyaték maradványai ezt lehetővé teszik. Ehhez kutatni tervezek a Magyar Nemzeti Múzeumban, a Miskolci Egyetem könyvtárában és a Debreceni Egyetem Földrajztudományi Intézetében is.

Földrajzi utazók és felfedezők vetített képes előadásai a századfordulón (1886-1914):

- Mára teljesen feledésbe merült, de a századforduló szinte összes nemzetközileg ismert utazója és felfedezője (Nansen, Amudsen, Shackleton, Scott, Hedin stb.) megfordult Budapesten a Magyar Földrajzi Társaság vendégeként nagyrészt Vámbéry Ármin hírnevének, Lóczy Lajos kapcsolatrendszerének és Cholnoky Jenő szervezőképességének köszönhetően. A jeles utazók kivétel nélkül vetített képes előadásokon mutatták be felfedezőútjaik mindennapjait, az átélt nehézségeket. Az első ilyen előadást 1886-ban tartotta Marie de Ujfalvy-Bourdon, Újfalvy Károly felesége. A legtöbb előadó nemzetközi előadókörútja egyik állomásaként lépett fel Magyarországon és egy-két nap múlva ment is tovább Bécsbe, vagy Triesztbe. Az utóbbi évek hasonló holland, belga és brit kutatásai jelentős eredményeket hoztak a múzeumok, oktatási intézmények és földrajzi társaságok archívumaiban porosodó üvegdiák kontextualizálásában. A korabeli sajtóhíradások összegyűjtése, a Magyar Természettudományi Múzeumban őrzött Lóczy-, illetve a Magyar Földrajzi Múzeumban található Cholnoky-levelezés, valamint a Magyar Földrajzi Társaság iratanyaga új megvilágításba helyezheti a századforduló földrajzi témájú vetített képes előadásainak történetét.

Kerekes J. Zoltán (1893-1925), a fotográfus:

- A krisztusi korban elhunyt Kerekes J. Zoltán a magyar geográfia nagy reménysége volt. Szabadkán született, iskoláit ott és Zomboron, majd Debrecenben és Kolozsváron végezte, ahol 1910-1914 között Cholnoky Jenő legtehetségesebb tanítványának bizonyult. Rövid életének állomásai között 1919 után még Budapest és Szombathely említendő. A Magyar Földrajzi Múzeumban őrzött hagyatéka (fényképek, jegyzetek, publikációk, levelek) amellett, hogy önmagában is tanulmányozásra érdemes, egyben remek lehetőséget nyújt a századelő magyar földrajztudománya történetének, személyközi kapcsolatainak, illetve – ami engem leginkább érdekel – az amatőr, valamint a tudományos fotográfia működésmódozatainak vizsgálatára. A kutatás – amelyet Érden, Budapesten és Kolozsváron tervezek végezni - egyben egy a Múzeumban rendezett kiállítás és egy ahhoz kapcsolódó publikáció előmunkálataként is szolgál.

Puskás Katalin restaurátor, gyűjteménykezelő: 1

- Lóczy Lajos és Cholnoky Jenő levelezésének feltárása a saját gyűjteményben és a Magyar Természettudományi Múzeum Tudománytörténeti Gyűjteményének Lóczy Lajos hagyatékában. Levelek átgépelése, időrendi sorba rendezése, illusztrációk keresése, jegyzetelése.
- Kötet kiadás előkészítése: szakember felkérése bevezető tanulmány megírásához; lektorok felkérése a kézirat ellenőrzésére; digitális másolatok elkészíttetése.
- Cholnoky Jenő leveleinek összeírása egyéb közgyűjtemények és levéltárak gyűjteményeiben.

Tüske Gyula: 2

A magyar földrajztudomány szovjetizációja 1945 után.

Szeretném megvizsgálni, hogyan alakult a földrajz tudományos háttere, a területen dolgozó szakemberek élete, munkássága az ötvenes években, és azt követően. Érdekes lenne megvizsgálni, hogy miként élték át a változásokat azok a személyek, akiktől múzeumunk is őriz különböző anyagokat. (Cholnoky, Princz, Mendöl, Bulla) Mind a szervezeti, intézményi -

mind a személyi vonatkozásokban hasznos kutatásokat lehetne végezni, elsősorban levéltári forrásokra alapozva. (ÁBTL, ELTE Egyetemi Levéltár, MTAnAkadémiai Levéltár stb.)

Barlangkutatások és barlangkutatók Magyarországon.
Születésének 150. évfordulója lesz 2026-ban Kadic Ottokárnak, a hazai barlangkutatások „atyjának", illetve 100 éves születési évfordulója lesz Dr. Jakucs Lászlónak. Ehhez kapcsolódóan szeretnék összeállítani egy anyagot egy tervezett kiállításhoz, mellyel bemutathatnánk a hazai barlangkutatások történetét, és a barlangkutatók életét.

Lehoczki Zsuzsanna: 2

Az érdi plébánia egyházlátogatási jegyzőkönyvei a 18-19. században
Az egyházlátogatási jegyzőkönyvek a püspökök számára az egyházmegye kormányzásának legősibb módja, egyben egyedülálló forrás egy-egy település történetére. Az Érd-ófalusi plébánián 1747-től 1868-ig 12 egyházlátogatási jegyzőkönyv készült. A jegyzőkönyvek mindegyike már le van fordítva latinról, néhány rövidebb passzust németből kell lefordíttatnunk.

Az érdi római katolikus egyházközség története, a plébános, a templomszolgák és a kántortanítók társadalmi szerepe a 19–20. században

2.) A múzeum dolgozói által jegyzett, magyar és idegen nyelvű publikációk száma:

Fekete-Mácsai Anetta: 1

- Fekete-Mácsai Anetta: *A Magyar Földrajzi Múzeum első négy évtizedének rövid története.* HONISMERET (0324-7627 1588-0672): 2025/3 pp 41-48. (2025)

Lehoczki Zsuzsanna: 2

- Balpataki Katalin, Lehoczki Zsuzsanna: #helloÉRD. Képeslap-válogatás Érdről. Érd: Magyar Földrajzi Múzeum, 204 p. (2025)
- Lehoczki Zsuzsanna: Mohácstól az érdi csatáig. Érd a török korban. HONISMERET (0324-7627 1588-0672): 2025/3 pp 86-90. (2025)

3.) Tudományos kiadványok

Földrajzi Múzeumi Tanulmányok megújítása – 23. szám előkészítése, szerkesztése

2025-ben elkezdtük a 40 éves Földrajzi Múzeumi Tanulmányok megújítását. Ez nem csak teljesen új, modern külsőt jelent, de a lap szerkezetének, tartalmának, szerkesztési elveinek újragondolását is. Ezentúl kizárólag a múzeum gyűjteményeihez valamilyen módon kapcsolódó anyagokat fogadunk, illetve kérünk és a válogatás szempontjai is szigorúbbak lesznek. Mindegyik lapszám egy 3-5 tanulmányból álló tematikus blokkal fog indulni (pl. Expedíciók és fotográfia, A Balaton felfedezése, A magyar földrajztudomány szovjetizálása, Térképészet és földrajzoktatás stb.). A szakcikkek, tanulmányok szigorúságát interjúkkal és lapszámonként egy a múzeum fotótárából származó fotósorozattal tervezzük oldani. Mindemellett hosszabb, értekező, problémafelvető könyvkritikákat is közlünk az adott terület jeles kutatójának tollából. Az immár komoly hagyományokkal rendelkező Tanulmányok nem titkolt ambíciója, hogy az

eddiginél is meghatározóbb fóruma legyen a tudománytörténet, utazástörténet, fotótörténet, térképtörténet és földrajztudomány közös halmazát jelentő területnek, hogy egy olyan folyóirat legyen, amire Érd is büszke lehet és a laikus érdeklődök is örömmel forgathatják.

Tervezett tartalom:
Tanulmányok:

Kőszegi Margit: Déchy Mór Kaukázusa
Fodor Gábor: Germanus Gyula a turkológus
Mácsai Boglárka: a Keleti Akadémia gyűjteménye
Csiky Gergely: Erdélyi István közép-ázsiai régészeti kutatásai
Lázár Imre: Egy magyar asszony Sántinikétánban – Ghós Eta (Eta Ghosh)
Baráth Katalin: Mészáros Zoltán kubai útjának (és fotóinak) történeti/politikai kontextusa

Kisebb közlemények
Cholnoky Jenő dokumentumok a Magyar Földrajzi Társaság iratanyagában (Pallag Zoltán)
Cholnoky Jenő kolozsvári fotó- és térképanyagának bemutatása (Bartos-Elekes Zsombor)
Kürti Paula életútja (Fekete-Mácsai Anetta)
Erdélyi Mór oktatási célú fotográfiái (Fekete-Mácsai Anetta)
A Magyar Földrajzi Múzeum Képeslap különgyűjteményének bemutatása (Lehoczki Zsuzsanna)

Forrásközlés
Bekey Imre Gábor fényképei Cholnoky Jenő hagyatékában (Puskás Katalin)
Bekey Imre Gábor eddig ismeretlen portréja (Puskás Katalin)

Hagyatékok a Magyar Földrajzi Múzeumban
Polgárdy Géza-hagyatéka (Tüske Gyula)
Tóth József-hagyatéka (Fekete-Mácsai Anetta)
Balázs Dénes 1964-65. évi indonéziai fotóanyagának bemutatása (Fekete-Mácsai Anetta)

Irodalmi figyelő
Múzeumi könyvtár (Tüske Gyula)
Különálló melléklet formájában:
Múzeumi Híradó: múzeumi események, fontosabb hagyatékok, külsős események, megemlékezések

4. **Szakalkalmazottak továbbképzése:**

2025-ben 4 kolléga vett részt munkájához kapcsolódó továbbképzésen, saját költségén. Ezek az egynapos képzéstől az egyetemi történeti muzeológus képzésig igen változatos formában valósultak meg. A képzések tekintetében 2025-ben 1 alkalommal is tartottunk szakmai napot, amikor más muzeális intézmények munkáját ismertük meg (Petőfi Irodalmi Múzeum)

Képzés neve	Ideje	Résztvevő kolléga
Gál Ferenc Egyetem – muzeológiai képzés	Befejezve: 2025. június	Lehoczki Zsuzsanna
ELTE BTK Történeti muzeológia MA	Várható befejezés: 2027. saját költségén	Puskás Katalin

képzés		
Kodolányi János Egyetem Történelem MA képzés -	Várható befejezés: 2027. február, saját költségén	Tüske Gyula
Szikla továbbképzés	2025. 04.28., 05.05., 11.10., 11.27.	Tüske Gyula
Könyvtárosok Dolgozószobája: OSZK-továbbképzési programok, online: 10 alkalommal	2025. 02.18., 03.11., 04.08., 04.29., 05.13., 05.21., 06.26., 09.09., 10.14., 10.28.	Tüske Gyula
Múzeumi Kifutó – Trendek a múzeumpedagógiában 17. Országos Múzeumpedagógiai Konferencia	2025. november 3-4.	Fekete-Mácsai Anetta Lehoczki Zsuzsanna Tüske Gyula

Érd, 2026. február 11.

Magyar Földrajzi Múzeum 2030 Érd, Budai út 4.

FEKETE-MÁCSAI ANETTA
igazgató